THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi".
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VIŅČELS
Telephones: 921—7121; 465—7902
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE,
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.
SATURDAY, MARCH 1, 1969

NATIONAL LIBRARY
MAR 12 1969
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1968. GADA 1. MARTS
19. GADS
AUTHORISED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENTS OF POSTAGE IN CASH
Atsevišķa numura cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKA
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VIŅČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠĪMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

Lordi sagādā sensāciju

ANGLIJAS AUGŠNAMS NEPIEŅEM LIKUMU PAR BALTIJAS VALSTU ZELTA ATSAVINĀŠANU

Kad jau likās, ka likumprojekts Baltijas valstu zelta atsavināšanai tuvojas brīdim, kad debates par to abos Anglijas parlamenta namos būs pabeigtas un likums stāsies spēkā, nācās piedzīvot sensācionālu notikumu, augšnama komisijai ar 63—39 balsīm 13. februārī noraidot divus likuma pantus. Pirmkārt, noraidīts likuma punkts, ka 500.000 mārc. lielā summa, kuru paši britu politiķi tagad jau dēvē parkukuli, izmaksājama Pad. savienībai no Baltijas valstu banku noguldījumiem. Otrkārt, noraidīts pants, kurš atņem pārsūdzības tiesības britu pilsoņiem, kuri ieinteresēti zaudējumu atlīdzībā par padomju varas atņemtajiem īpašumiem.

Šis augšnama komisijas lēmums nozīmē, ka likumu tagad nodos atpakaļ jaunai apspriešanai apakšnamā, tādēļ Vilsona valdībai steidzami jāizšķiras par tālāko rīcību. Vieglākais ceļš ir ierosināt apakšnamā pieņemt abus augšnama grozījumus, jo tad likums varētu stāties spēkā. Tomēr jāšaubās, vai valdība to gribēs darīt, jo tas nozīmētu atklātu lielas politiskas kļūdas atzīšanu un reizē ar to ievērojamu prestiža zaudējumu. Otrs ceļš ir nodot likumu vēlreiz augšnamam. Ja tas to atkal noraidītu, tad vienu gadu pēc atkārtota noraidījuma likums tomēr stātos spēkā. Lai būtu kā būdams, Baltijas valstu zelta jautājums vēl labu laiku nodarbinās britu parlamentu

Pirms augšnama komisijas 13. februāra nobalsojuma augšnams jau 4. februārī bija 3 stundas debatējis par Baltijas valstu zelta atsavināšanu, kad likumprojekta nāca apspriešanā otrā lasījumā, saņemot bargu kritiku ne tikai no opozicijas, bet arī no dažiem valdības partijas lordiem. Tā lords Lansdauns pisprasīja valdības garantijas, kal atsavināto Baltijas valstu zeltu un citas vērtības pilnos apmēros Baltijas valstīm atmaksās, tikko tas būs iespējams.

Likumprojekts pēdējās dienās bija pievērsis britu juristu uzmanību, jo apakšnama trešajā lasījumā tam dots papildinājums, kas atņem pārsūdzības tiesības britu pilsoņiem, kuri saņem no Baltijas valstu zelta fondiem atlīdzību par saviem nacionālizētajiem īpašumiem. Šai sakarā augstākais pārsūdzību tiesnesis lords Dennings jautāja, vai šie gadījumi būs vienīgie, kas atrodas ārpus likuma.

Lords Balfūrs Baltijas valstu zelta atsavināšanu apzīmēja par jaunu piekāpšanos Minchenes garā. Līdzīgā veidā likumu kritizēja arī lordi Konesfords, Vilberforss un Dilhorns, bet lords Lansdauns pat atzina, ka Baltijas valstu zelts „izzagts no Anglijas bankas, un šai zādzībā piedalījusies britu valdība". Darījumā ar Pad. savienību tai vajadzējis dot kukuli pusmiljona mārciņu apmērā, un šis kukulis ņemts no Baltijas valstu zelta. Ir pazemojoši prasīt parlamentam, — uzsvēra lords, — lai tas šādu kukuļošanu akceptē.

Augšnama vadītājs lords Gardiners, likumprojektu aizstāvot, norādīja, ka britu īpašumi Baltijas valstīs esot nacionālizēti īsi pirms šo valstu iekļaušanas Pad. savienībā. Še norādāms, ka lords Gardiners, pārlieku turēdamies pie legālā burta, nodarīja pāri patiesībai, jo nacionālizācija Baltijas valstīs notika piecas nedēļas pēc tam, kad tās bija okupējis padomju karaspēks un sācis tās pārvaldīt ar Maskavas ieceltajiem „gubernātoriem" — Višinski Latvijā, Ždanovu Igaunijā un Dekanozovu Lietuvā. Šie Maskavas pārvaldnieki iecēla marionešu valdības, kuras 1940. gada jūlija vidū visās trīs Baltijas valstīs noorganizēja vēlēšanu komēdijas.

☆

Pakavējoties pie likumprojekta otra lasījuma debatēm 4. februārī augšnamā tuvāk, vispirms minams lords Lansdauns, kas bija viens no galvenajiem Baltijas valstu interešu aizstāvjiem. Garākā apskatā viņš runāja arī par Latvijas, Lietuvas un Igaunijas neatkarības iegūšanu un uzņemšanu Tautu savienībā, norādot, ka visas šīs trīs valstis parakstījušas ar Britaniju tirdzniecības līgumus, kuŗus var izbeigt tikai ar to uzteikšanu. Neviens šos līgumus nav uzteicis, tādēļ domājams, ka tie arī tagad spēkā. Trīs Baltijas valstu neatkarība likusies nodrošināta ar līgumiem, kuŗus šīs valstis parakstījušas ar Pad. savienību 1920. gadā, kad Krievija labprātīgi un uz visiem laikiem atteicās no savām suverēnitātes tiesībām. Bet 20 gadu vēlāk Molotovs teicis Lietuvas ministru prezidenta vietniekam: „Jums jāsaprot, ka mazām tautām nākotnē ir jāpazūd." Tālāk lords Lansdauns runāja par padomju karaspēka iebrukumu Baltijas valstīs 1940. gadā, par deportācijām un slepkavībām.

Kad bijis redzams, ka karš neizbēgams, Baltijas valstu centrālās bankas noguldījušas Anglijas bankā savas zelta rezerves. Karam tuvojoties, šīs bankas gribējušas navus krājumus pārvest uz ASV, bet tām apgalvots, ka vērtības Britanijā ir pilnīgi drošas, tādēļ tās pārvest uz ASV nav vajadzīgs. „Savienotās valstis joprojām neatzīst Baltijas valstu aneksiju pat de facto, un ASV būtu neskartas šīs vērtības, kuŗas Viņas majestātes valdība šeit atsavina," turpināja lords Lansdauns. „Man liekas, ka Baltijas valstu zelts no Anglijas bankas ir nozagts un ka šo zādzību izdarījusi Viņas Majestātes valdība ar likumu, kuru sauc Akts par tirgošanos ar ienaidnieku. 1968. gada 5. janvāra līgums ir ne tikai slikts darījums, bet tas ir arī nemorāls, un tajā ietelp kauna pilnais noteikums par pusmiljona mārciņu lielu dzeramnaudu Pad. savienībai, lai krievus pierunātu vispār šo līgumu parakstīt. Es nevaru piekrist tam, ka Viņas Majestātes valdībai vispār ir morālas tiesības izlietot Baltijas valstu zeltu, kas pirms kara deponēts Anglijas bankā uzglabāšanai. Es nevaru atrast jebkādu attaisnojumu nodot pusmiljona mārciņu Pad. savienībai no vērtībām, par kuŗām Viņas Majestātes valdība atzinusi, ka tās nepieder Pad. savienībai. Kādēļ Baltijas valstu vērtības jāsadala tiem, kuŗiem radušās prasības sakarā ar Čechoslovakijas, Somijas, Polijas un Rumānijas apgabalu pievienošanu Pad. savienībai vai sakarā ar Lenas zelta raktuvēm Sibirijā? Viss tas ir pazemojoši tiem, kuŗiem ilgu laiku bijusi godīgas rīcības reputācija. Čechoslovakijas notikumu galsmā nevajadzīgais pusmiljona kukulis ir sevišķi pretīgs. Es ceru, ka cienījamie lordi izjutīs dziļu pazemojumu, ja viņus līdz apstiprināt visklie-dzošāko kukuli, pie tam kukuli, kas jāsamaksā ar naudu, kuŗu ar normālu morāles standartu nevar uzskatīt par mums piederošu."

Plašu un pārliecinošu apgaismojumu par apstākļiem Baltijas valstīs sniedza lords Konesfords, citējot no sēra Levelina Vudvorda grāmatas aprakstus par stāvokli pēc padomju iebrukuma 1940. gada 17. jūnijā, kurā teikts, ka „krievi piespieda Lietuvu, Latviju un Igauniju mainīt valdības un ielaist padomju karaspēku. Jaunās ļeļļu valdības, kuŗas atbalstīja ar balsošanu pēc krievu metodēm, lūdza pievienot Baltijas valstis Pad. savienībai. Nebija nekādu šaubu, ka lēmu-

(Nobeigums 6. lpp.)

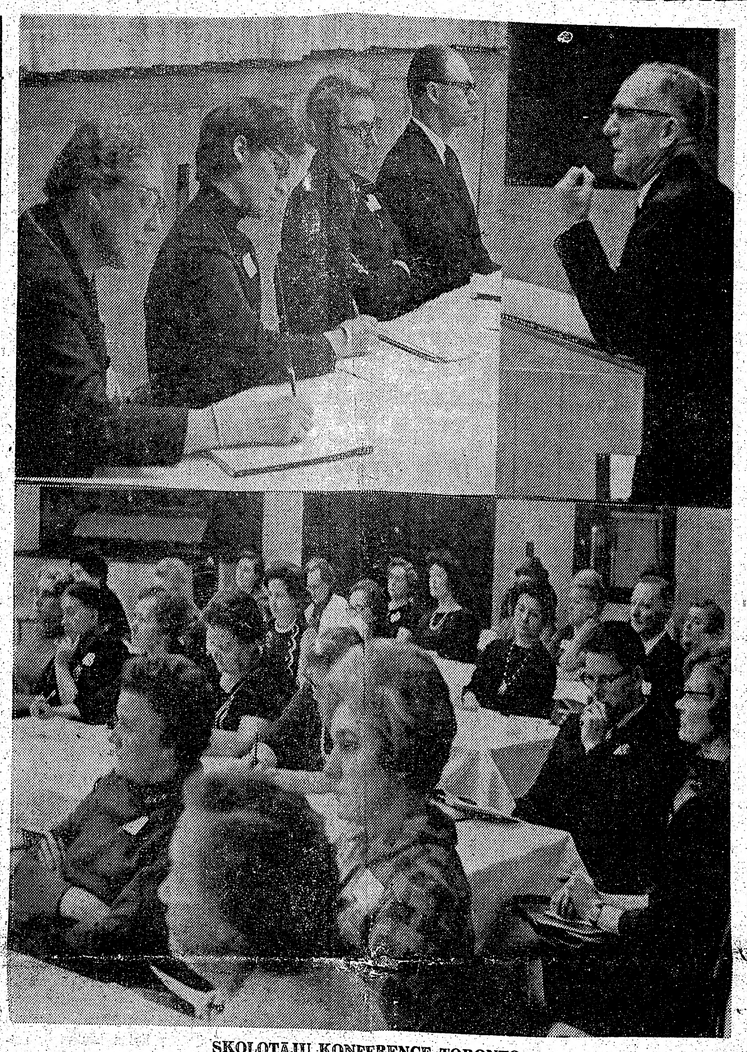

SKOLOTĀJU KONFERENCE TORONTO

Uzņēmumā augšā pa kreisi: Kanadas latviešu 5. skolotāju konferencē, kuŗā piedalījās 76 dalībnieki, prezidijā ievēlēja (no kreisās) sekretāres E. Gulbi (Hamiltona), R. Zeltiņu (Montreala), priekšsēža vietnieci A. Martinsoni (Toronto) un priekšsēdi J. Mežaķu (Toronto). — Augšā pa labi: Kādreizējais Rīgas pilsētas 2. ģimnazijas inspektors un direktors L. Vīks referāta laikā. — Apakšā: Referātam uzmanīgi seko (priekšā no kreisās) A. Januška, M. Zemīte un Dz. Majoriņa; 2. rindā T. Dubrovska, A. Mežaka, A. Mukta, L. Vītola, M. Zandbergs un E. Miniate; aizmugurē J. Vāgnere, S. Pogule, A. Libere, I. Pilpe, J. Ozols, E. Zuntaka, L. Blūma, K. Ezerkalne un citi.

Foto: J. Līgers

Pateicība latviešu draugiem

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ PIEŅEMŠANA AR LATVIJAS 50 GADU MEDAĻU APBALVOTO GODINĀŠANAI

Kā jau agrāk ziņots, atzīmējot Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceri, Brīvās pasaules latviešu apvienība saziņā ar citām latviešu organizācijām pagājušajā gadā apbalvoja redzamākos Latvijas brīvības atgūšanas centienu sekmētājus. LNAK ierosinājumā Kanadā šīs Latvijas 50 gadu atzinības medaļas „Pro Merito" piešķīra 18 latviešu draugiem: bijušajam Kanadas ministru prezidentam Dž. Difenbēkeram, Kanadas transporta ministram P. Heljeram, Ontario sociālo un ģimenes lietu ministram Dž. Jaremko, federālā parlamenta loceklim Dr. S. Haidašam, bijušajam Latvijas ģenerālkonsulam Toronto R. N. Braisonam, Igaunijas konsulam Toronto J. Markusam, Lietuvas ģenerālkonsulam Toronto Dr. J. Žmuidzinam, Hamiltonas pilsētas galvam V. Kopam, Toronto pilsētas kontrolierei un pilsētas galvas vietniecei M. Kampbelai, Toronto pilsētas kontrolierim M. H. Harisam, Kanadas gaidu priekšniecei V. Klaisdēlai, federālās valdības imigrācijas departamenta direktoram G. P. Allenam, kanādiešu žurnālistiem L. Zinkam un P. Vortingtonam, bijušajam federālā parlamenta loceklim A. Malonijam, Džese Kečama pamatskolas pārzinim D. A. Jurkvortam, Igauņu centrālās padomes priekšsēdim H. Parkmam un Lietuviešu nacionālās federācijas bijušajam pr-sēdim A. Rinkunam.

Apbalvoto godināšanai LNAK valde 25. februārī bija rīkojusi īpašu pieņemšanu ar vakariņām Royal York viesnīcā Toronto. Daļa apbalvoto medaļas jau bija saņēmusi pagājušā gada Latvijas valstssvētku aktā, bet tiem, kas svētkos bija kavēti ierasties, medaļas kopā ar goda diplomiem pasniedza šai īpašajā pieņemšanā, kuŗā gan piedalījās tikai 10 apbalvoto. Viesu vidū bija arī arhibīskaps A. Lūsis, vairāki LNAK padomes un valdes locekļi, nozaru vadītāji un latviešu laikrakstu pārstāvji. Tā kopskaitā pieņemšanā piedalījās 24 personas.

Pie vakariņu galda klātesošos apbalvotos latviešu draugus apsveica un ar LNAK darbiniekiem iepazīstināja valdes pr-sēdis J. Niedra, atjautīgi katram veltījot pa draudzīgi asprātīgai piezīmei. Tad LNAK padomes prezidija priekšsēža vietnieks un LNAK politiskās nozares vadītājs V. Upeslācis pakavējās pie iemesla, kas šai vakarā Latvijas brīvības centienu sekmētājus un latviešu draugus pulcinājis kopīgā saimē. Pirmkārt, latvieši vēlās pateikties — gan vienkāršā, bet sirsnīgi draudzīgā veidā par apliecinātu atsaucību un labvēlību okupētās Latvijas un apspiestās latviešu tautas interešu aizstāvēšanā. Otrkārt, lai stiprinātu jau pastāvošo draudzību un rosinātu to nākotnē. „Mēs meklējam īstus draugus, kuŗi ne tikai saka laipnus un līdzjūtīgus vārdus, bet patiešām izprot Latvijas stāvokli un neizvairās runāt atklātu valodu, lai Latvijai un latviešiem palīdzētu, kā savā laikā darīja bijušais Kanadas ministru prezidents Dž. Difenbēkers. Ja tagad tik dedzīgi

(Nobeigums 4. lpp.)

Voldemars Korsts

Iespējas darboties ASV politiskajās partijās

REFERĀTS ASV DV INFORMĀCIJAS — DARBINIEKU SANĀKSMĒ 8. FEBRUĀRĪ ČIKAGĀ

II

Šī fakta rezultātā jau labu laiku pirms ASV prezidenta vēlēšanām saņēmu vadošu ASV republikāņu partijas darbinieku aicinājumu organizēt atbalstu pašreizējam prezidentam Ričardam Niksonam. Pieņemot šo aicinājumu, apzinājos vairākus faktus. Vispirms, šo aicinājumu saņēmu galvenokārt kā ASV pilsonis, tikai otrā kārtā kā atsevišķas tautību grupas pārstāvis. Otrkārt, pat apzinoties, ka esmu latvietis un tāds palikšu līdz sava mūža pēdējai dienai, reizē apzinājos, ka pieejā uzdevumā jāvadās no tā, ja ko prasu latviešu grupas nacionālo centienu labā, tad tas darāms vienīgi tādā veidā, lai šī prasība būtu saistīta arī ar pašu ASV interesēm un nākotni. Jebkādai citai pieejai nebūtu panākumu; atsevišķos gadījumos tā varētu būt pat latviešu lietai kaitīga. Treškārt, tai pašā laikā bija jāprojicē arī doma, ka, nealzmirstot savas izcelsmes tautu, mēs varam būt labāki un uzticamāki ASV pilsoņi nekā tie, kuŗi savu izcelsmi noliedz vai aizmirst, jo tieši tādi varētu apstākļos, kas solītu kādu labumu, ātri aizmirst arī savu solījumu ASV karogam. Ceturtkārt, bija jāmēģina arī ielauzt visai normāla un pat saprotamā šovinisma mūris, pārliecinot valdību, ka, tikai atzīstot kādas tautību grupas īpato stāvokli, sentimentu un ciešās saistības ar dzimteni, iespējams kopīgajā darbā iesaistīt arī šīs tautības labākos, apzinīgākos un spējīgākos pārstāvjus.

Piedevām arī apzinājos, ka ar pāragru, pārāk asu un vēl nenobriedušu prasību izteikšanu varētu ļoti kaitēt doto iespēju īstenošanai, jo jārēķinās ar ilgstošu un pacietīgu darbu, kuŗā reizēm pat jāatkāpjas un jāpamierinās tikai ar daļēju panākumu, lai uz tā pamata būvētu ceļu tālākajam darbam un jauniem panākumiem. Ar ultranacionālismu, nepacietību, visa nokritizēšanu un pārlieku skaļu rīcību būtu vienīgi kaitēts mūsu interesēm un cerībām.

Tie bija pamatprincipi, uzņemoties piedāvātos uzdevumus republikāņu partijas vēlēšanu kampaņas organizācijā United Citizens for Nixon-Agnew. Uzsākot darbu, jau pašā sākumā bija jābūt skaidrībā, ka pirmā vietā liekama vienība visu ASV apmērā, jo tikai apliecinot, ka no viena centra mēs esam spējīgi sevi parādīt visu ASV apmērā, latviešu vārds kļūs pazīstams arī vispazīstamāko personību aprindās. Tai pašā laikā bija veicams darbs arī atsevišķajās pavalstīs un šo pavalstu partijas organizācijās, radot pārliecību, ka mūsu nacionālā kustība nav tikai uz papīra, bet īstenība, kuŗu atsevišķas pavalsts apmērā vieglāk saskatīt un konstatēt. Šai ziņā — un tas būs vienīgais vārds, kuŗu minēšu — ļoti izcili nopelni ir šīs sanāksmes dalībniekam Erikam Dunduram, kuŗa darbība ļoti atvieglināja un darīja iespējamu vispārējas centrālas kustības atzīšanu.

Pašu konstruktīvo darbu veicām tādā veidā, ka mūsu latviešu nozare katrā pavalsti izraudzīja latviešu tautības vadītāju, kuŗš savukārt izvēlējās pārstāvjus atsevišķajās pilsētās. Lai darbu padarītu efektīvu un redzamu, mēs ik pārdienas ziņojām par jaunas pavalsts pārstāvja izraudzīšanu un nodaļu dibināšanu. Tie savukārt ziņoja par lokālo pārstāvību nodibināšanu, tā parādot mūsu enerģiju, mērķtiecību, organizētību un spējas gūt rezultātus. Šī veida pieeja un visu dalībnieku pašaizliedzīgais darbs panāca to, ka jau visai drīz latviešu vārds kļuva pazīstams. Nedaudz vēlāk mūs oficiāli atzina par vislabāk organizēto un spējīgāko tautību pārstāvību visu ASV apmērā. Tas pavēra iespēju tālākai darbībai republikāņu partijā.

Pēc vēlēšanām organizācija United Citizens for Nixon-Agnew likvidējās, bet, lai nezaudētu izcīnītās iespējas, mēs nolēmām šīs organizācijas latviešu sekoju ne likvidēt, bet to pārveidot par Amerikas latviešu republikāņu savienību. Tā darbosies uz tiem pašiem principiem, kā likvidētā Niksona atbalstītāju organizācija, ar nozarēm visās pavalstīs, par mērķi izraugot republikāņu partijas ideālu atbalstīšanu, jo tie latviešiem ir vispieņemamākie, bet reizē darot iespējamo, lai atbalstītu latviešu centrālo organizāciju prasības. Vai mums izdosies šo pārveidoto organizāciju noturēt tai pašā respektētajā stāvoklī kā vēlēšanu kampaņas laikā un vai mums izdosies panākt stāvokli, ka varam nodot tālāk ASV latviešu nacionālās grupas vēlmes un prasības, neatkarājas no kāda atsevišķa cilvēka, ne arī no valdes vai iniciātoru grupas, bet vienīgi no visu latviešu izpratnes un pieejas mērķiem, visvairāk tomēr no visu tiešā darba, morāliskā un materiālā atbalsta kopīgajiem mērķiem. Es personīgi ticu, ka šāds atbalsts būs; no personīgās pieredzes arī redzu, ka blakus mums, vecajiem darbiniekiem, izaugusi jauna paaudze, kuŗa visā drīzumā varēs pārņemt visa darba vadību un smagumu, turpinot darbu nevis runās, bet ar īstu neatlaidību un mērķtiecību.

Es arī ticu, ka mums nav „pēcaudžu kaŗa", ka to mākslīgi sludina tikai tie, kuŗi ar savu darbu nespēj pierādīt, ka ir spējīgi kaut ko pozitīvu paveikt. To es varu teikt ar tīru sirdsapziņu, jo esmu pārliecināts, ka drīz pienāks diena, kad varēsim nodot vismaz daļu no visa lielā kopdarba, kuŗu šobrīd veicam, gados jaunākiem, še izglītotiem un enerģiskiem latviešiem, kuŗi uzsāktο darbu turpinās un novedīs pie mērķa.

A. Abakuka uzvara trešajā balsošanas gājienā

LATVIEŠU NACIONĀLĀS PADOMES LIELBRITANIJĀ SESIJA LONDONĀ

Jaunievēlētā Latviešu nacionālā padome Lielbritanijā pirmajā sesijā sanāca 8. un 9. februārī DV namā Londonā. Tā savā ziņā izvērtās visai dramatiska, jo prezidija priekšsēdi izdevās ievēlēt tikai trešajā nobalsojumā. Par kandidātiem šim amatam nomineja divus — līdzšinējo priekšsēdi Jāni Ranku un viņa priekšgājēju Augustu Abakuku, kas pēc divu gadu pārtraukuma bija gatavs atgriezties LNPL vadības darbā. Abos pirmajos nobalsojumos neviens no viņiem nedabūja nepieciešamo divu trešdaļu balsu vairākumu. Tikai trešajā gājienā, kad J. Ranka vairs nekandidēja, priekšsēža amatā ar 16 balsīm ievēlēja J. Ranku. Sesijā piedalījās 23 jaunievēlētās padomes locekļi.

Sesiju atklāja līdzšinējais LN PL prezidija pr-sēdis J. Ranka. Par sesijas vadītāju ievēlēja A. Abakuku, par viņa vietnieku J. Miezīti, bet par sekretāriem N. Bisenieku un I. Balodi. Jaunievēlētos padomes locekļus uzrunāja Latvijas sūtniecības Londonā vadītājs T. V. Ozoliņš, pakavējoties pie pašreizējā politiskā stāvokļa pasaulē. Sesijas sākumā Latviešu mājas Almelijā goda priekšsēde H. Zariņa nodeva mājas komitejas pr-sēdim A. Abakukam tradicionālā Ziemsvētku tirdziņa atlikumu 197/18/1 mārc. ap. mērā.

Šoreiz sesijas darbība izpaudās vairāk paveiktā izvērtēšanā, bet mazāk turpmākās darbības iezīmēšanā, atzīstot, ka divu dienu laikā nevar pārrunāt visus jautājumus, kuŗi padomes darbībai nozīmīgi. Tādēļ ierosināja sasaukt divas sesijas gadā — vienu, kā parasts, gada sākumā, kuŗā galveno vērību veltīt darbības pārskatiem, saimnieciskajiem un administratīvajiem jautājumiem, bet otru vasarā, tajā piesaistot arī organizāciju vadītājus, lai kopīgi pārrunātu nacionālas problēmas.

Ziņojumā par padomes darbību līdzšinējais pr-sēdis J. Ranka uzsvēra, ka prezidijs vislielāko vērību veltījis Baltijas zelta jautājuma skaidrošanai un kopīgi ar lietuviešiem un igauņiem attiecīgu materiālu sagatavošanai britu parlamenta locekļu informēšanai. Nozīmīgākais to vidū bijis Rietumvācijas jurista Dr. A. Lēbera atzinums, kas piesūtīts visiem parlamenta locekļiem un apm. 80 augšnama lordiem. Tālāk J. Ranka informēja par Latvijas brīvības fonda darbību, kopīga An-

(Nobeigums 5. lpp.)

Tu būsi stiprs tik, cik tava griba

APVIENOTAS NĀCIJAS NO IEKŠPUSES (4)

„Jauno un veco turku" problēma Apvienotajās nācijās ievērojami saasinās, ja iejaukti arī rašu jautājumi. Varētu domāt, ka vismaz Apvienotajās nācijās, kuŗās tik ilgi un grūti strādāts gar rašu vienlīdzības jautājumiem, šis temats vairs nebūtu bīstams. Bet — tikai mazliet ilgāk jāparunā ar kādu no mūsdienu jaunās pasaules (t. i. Āfrikas) diplomātiem, lai atklātos, ka pat viņu tiešām izcilā izglītība (bieži vien iegūta Oksfordā, Kembridžā, Sorbonnā vai Harvardā), nedz arī rūpīgi koptā šķiene līdzējusi kompleksu pārvarēšanai. Ieērcināti viņi apbrīnojami ātri spēj aizmirst iemācītos terminus par „ekspluatāciju" un „imperiālismu" un ar pilnu sirdi atgriežas pie temata par „nejauko balto cilvēku".

Šādai nostājai pārāk nepalīdz arī visos laikos diplomātijā piekoptā divkosība, kuŗa Apvienotajās nācijās ari mūsu dienās tīri labi samanāma, tāpat arī pašreiz it kā notiekošās pārmaiņas t. s. „varas polos": dzird, ka „aukstā kaŗa" laiks esot beidzies un abas pasaules lielvaras, par spīti tādiem „sīkumiem". Vēl bija par agru gulētiešanai, arvien vairāk tiecas tuvināties viena otrai. Pretpolā tad nu paliktu visas pārējās pasaules valstis. Tādas nākotnes izredzes pārāk nesajūsmina nesen neatkarību ieguvušās valstis, kā varēja manīt kādā seminārā par rašu atšķirībām Apvienotajās nācijās, kuŗu vadīja Harvardas profesors Luiss Sāns (Sohn). Viņš lūkoja šo tematu apcerēt no pozitīvās puses, atcerēdamies, ka pirms pirmā pasaules kaŗa starptautiskie līgumi parasti mainījušies vienā veidā: izcēlies kaŗš, pēc tā uzvarētāji varēja diktēt savus noteikumus. Pēc pirmā pasaules kaŗa radās Tautu savienība, kuŗas mērķis bija starptautiska saprašanās valdību līmenī, galvenokārt kaŗu novēršanai. Pēc otra pasaules kaŗa radītās Apvienotās nācijas darbu uzsāka apmēram tai vietā, kur Tautu savienība bija beigusi, taču itin drīz iesāka gandrīz jaunu ēru pasaules vēsturē ar ļoti ātrā veidā pieņemto cilvēka tiesību universālo deklarāciju, kuŗa attiecas tieši uz atsevišķajiem cilvēkiem, nevis viņu valdībām.

Sākarā ar cilvēku tiesību universālajā deklarācijā paustajiem uzskatiem pasaule pēdējos 20 gados ļoti mainījusies. Pašā pēdējā laikā gan, pēc prof. Sāna domām, šī attīstība palēninājusies tiktāl, ka varētu runāt par zināmas plaknes sasniegšanu, ko varētu pārvarēt, ja sāktu lietot citas metodes līdzšinējo vietā. Līdz šim visai ietekmīgas izrādījušās Apvienoto nāciju ģenerālasamblejā pieņemtās rezolūcijas, taču pēdējā laikā tās paliek bez cerētās ievērības. Piemēram, par Namībiju (Āfrikas dienvidrietumu territoriju, kuru pēc pirmā pasaules kaŗa Tautu savienība uzticēja Dienvidāfrikas gādībai) jau pieņemtas 27 rezolūcijas, taču Dienvidāfrika tās ignorē, pastāvot uz savu taisnību. Tāpat ilgstoši neatrisinātas ir Rodēzijas un Portugales problēmas. Prof. Sāns ieteica visas šīs lietas sadalīt pamata aspektos (kā savā laikā mēdzis darīt ĀN ģenerālsekretārs Hameršelds) un tad kārtot tās pa vienai. Piemēram, Portugale nevar uzreiz atstāt visas kolonijas savas saimnieciskās iekārtas dēļ: to ir viena no retajām valstīm, kuŗas saimniecība tiešām cieši saistīta ar tās kolonijām. Tās nekavējoties atbrīvojot, pasaulē rastos jauna problēma: Portugale. Tāpat Dienvidafrika esot apsolījusi izvilkt visus baltos cilvēkus no vairākiem augligiem apgabaliem, kuŗos varētu ierīkot autonomas zemes Batustānu un Ovambolandi, kuŗās vietējie iedzīvotāji netraucēti koptu savu zemi un kultūru, celtu skolas un izaudzētu jauno inteliģenci.

Taču afrikāņi par to negrib ne dzirdēt. „Katru reizi, kad kāda Āfrikas valsts kļūst neatkarīga no britu imperijas," kāds no viņiem teica, „Lielbritanijas sūtnis lords Karadons saka Apvienotajās nācijās aizrautīgu runu, līdz asarām slavēdams pats sevi un savu valdību par šo nedzirdēto augstsirdību. Jāsmejas! Vispirms jāprasa, kā tie angļi tur vispār tika? Tādas mazas saliņas iedzīvotāji iedomājušies pārņemt veselus kontinentus!"

„Un Rodēzija!" cits turpināja, „Ja kāda melnā minoritāte līdzīgā veidā pārņemtu varu pār baltajiem majoritāti, cik ilgi tā ilgtu bez citu tautu iejaukšanās?" Še gan jāpiebilst, ka šai gadījumā Apvienotās nācijas nolēma Rodēziju sodīt ar saimnieciskām sankcijām, kuŗas savēdā kārtā ne visai veicas: Rodēzijas tabaka vēl arvien atrod iespējas, kā parādīties pasaules tirgos, un Rodēzijas mechanizētā rūpniecība nebūt nav apstājusies degvielu trūkuma dēļ, kā bija paredzams. Taču neviena no apķārtējām arabu un afrikāņu valstīm neprot izskaidrot, kādā veidā notiek Rodēzijas preču transports...

Prof. Sāns skaidroja, ka reizē ar brīvību nāk arī atbildība, ka zināmus projektus var novest līdz zināmiem punktiem ar morālu spiedienu palīdzību, bet agrāk vai vēlāk tie prasīsies arī atsvara. Viņš runāja par altruisma gradācijām dažādās zemēs, kuŗas būtībā ir visai patmīlīgi iestādījumi; par grūtībām ar lielvalstīm: jau Napoleona III laikā britu sūtnis Turcijā esot izteicies, ka vienīgais veids, kā uzturēt pasaulē mieru, būtu sadalīt visu pasauli zemītēs, kuŗas lielumā nepārsniegtu Beļģijas apmērus... Prof. Sāns atkārtoti ieteica nepalikt sēžam ar saviem kompleksiem uz savām rezolūcijām, bet sadalīt savas problēmas „aspektos" un sākt kaulēties.

Varbūt, ka no šāda padoma arī baltieši varētu kaut ko mācīties.

Dagmāra Vallena

Londonas gaidas un skauti ziemeļu salā

Sešās automašīnās 14. februāŗa vakarā no Londonas uz ziemeļiem devās Abavas (32.) gaidu un Ventspils (10.) skautu vienības dalībnieki. Ceļa mērķis bija 3½ stundu brauciena attālumā esošais Česleja ezers (Chesley Lake); paredzētā programma — ēdienu gatavošana laukā, slidošana, slēpošana, makšķerēšana uz ledus un pārbaudes braucieni ar motorkamanām. Šādā izbraukumā Londonas jaunieši devās pirmo reizi, un tā viņiem daudz dažādu jautājumu vaditājiem.

Spraigās un jautrās sarunās brauciena laiks pagāja nemanot. Kad gaidas un skauti sasniedza mērķi un izkāpa no mašīnām, aukstais ziemeļu gaiss iesitās sejās. Termometrs rādīja 12 Fārenheita gradu zem nulles. Kaut jau bija tumsa, vēl varēja saskatīt ar ledu un sniegu klāto ezeru. Gar krastu bija redzamas vasarnieku mājiņas, dažās no tām pat spīdēja uguns. Citādi visā apkārtnē valdīja klusums, tikai palaikam iespraksšējās ledus, lielajā aukstumā sprēgājot.

Apmešanās vietas bija paredzētas tautiešu vsarnīcās. Gaidas ar vaditāļiem devās pa labi uz kādu vasarnīcu, no kuŗas spīdēja pretim gaisma. Še atbraucējas sagaidīja un savās siltajās un gaišajās telpās uzņēma Cauku ģimene. Skauti, dižskauti un vadītāji iekārtojās Silenieku un Grīķu vasarnīcās. Kad atbraucēji bija atbrīvojušies no ziemas virsdrēbēm, saimnieki viņus pacienāja ar tēju un cepumiem. Vēl bija par agru gulētiešanai, tādēļ kopīgi pārrunāja nākošās dienas nodarbības.

Kad rītā bija pagatavotas un paēstas brokastis, uz ezera sākās liela rosme. Apmēram jūdzi no krasta vaditāji izvēlējās vietu makšķerēšanai. Vispirms uzcēla telti un tajā uzstādīja apsildāmo ierīci, tad telts tuvumā izurba ledū caurumus makšķerēšanas ierīcēm. Jau drīz vien uz ezera ledus spārdījās pirmās zivis. Vislabāk veicās gaidām, pirmajā vietā ierindojoties lielgaidai Lailai Tampai ar vislielāko līdaku.

Pusdienu pārtraukumā visi devās atkal krastā, kur gaidas cienāja skautus ar pašu pagatavotu maltīti. Garšoja ļoti labi. Pēc īsas atpūtas skauti un dižskauti notīrīja sniegu no ledus, un nu tīlja gatavs palielu laukums slidošanai. Drīz vien pievienojās arī gaidas. Sprēgāja priecīgas čalas. Tai pašā laikā sāka arī braucienus ar motorkamanām, kas sagādāja daudz pārsteigumu un jautrības. Pēc pāris stundām slidošanas priekus pārtrauca, visiem motorkamanās atkal izbraucot uz ezera vidu un atsākot makšķerēšanu.

Abavas (32.) gaidu un Ventspils (10.) skautu vienības Londonā dalībnieki ziemas izbraukumā.

Apsildāmā telts ļoti labi veica savu uzdevumu. Visvairāk to izmantoja gados jaunākie, bet arī pārējie palaikam ieskrēja telti apsildīties, lai turpinātu makšķerēšanu. Turpinājās arī braucieni ar motorkamanām. Reizēm ilkās, ka tieši tās atrodas pašā interešu deggunktā. Ik pa 5 minūtēm mainījās braucēji. Vaditāji brauciena maršrutu norādīja uz ezera vienas jūdzes radiļā, bet aizliedza braukt pa apvidu vai kalniem, lai aizkavētu iespējamus negadījumus. Līdzenais, ar sniegu klātais ezers turpretim bija droša vieta. Šī nodarbība jauniešiem tā iepatikās, ka braucieni turpinājās līdz tumsai.

Kopīgās vakariņas gatavoja skauti, pie kuŗiem tagad viesojās gaidas. Pašu makšķerētās zivis un zēnu vārītā zivju vira visiem garšoja sevišķi labi. To apliecināja prasītās papildporcijas.

Arī otras dienas priekšpusdienu veltīja makšķerēšanai. Šoreiz veiksmīgākais izrādījās skauts Gvido Mičulis, izvelkot lielāko līdaku un ierindojoties kopvērtējumā 2. vietā. Pretēji iepriekšējai dienai, laiks bija neparasti silts un saulains. Ap pusdienu laiku skauti nojauca telti, savāca piederumus, un visi devās atpakaļ uz vasarnīcām, kur gaidas bija rūpējušās par maltīti. Tad sakārtojuši telpas, izbraukuma dalībnieki atvadījās no laipnajiem saimniekiem un devās atceļā uz Londonu.

K. S.

LASITAJU vēstules

CIENĪSIM VAIRĀK SAVU KANADU!

Kā latvietis un Kanadas pilsonis uzskatu par savu pienākumu reagēt uz Latvijas valstssvētku rīcības komitejas Toronto darbinieka J. Skrastiņa norādījumu (skat. „Latvija Amerikā" 1. februāŗa numurā), ka Latvijas valstssvētku aktā ASV konsuls suminātos sirsnīgāk nekā svētku runas teicējs — Kanadas ministrs P. Heljers. Tātad — augsts suminājums lielas tautas konsulam, mazs gandarījums Kanadas valsts ministram, pilsoņu ievēlētajam pārstāvim Kanadas parlamentā...

Vai nav viennēr tā bijis, ka latvietis mēģina saskatīt „lielā brāļa" acīs kaut ko vairāk, kaut dzīvo plašajā Kanadā, paša izvēlētā zemē, kuŗa tam jāvusi ģimenes spārnus plest un mācīties demokratijas un lojālitātes principus? Ministra P. Heljera neaizstājamās pūles Kanadas labklājības un saimniecības uzbūvē, lai pilsoņi varētu apmesties labākās mājās un tās iegādāties personīgā īpašumā, pēc manām domām, sveŗ daudz vairāk nekā ASV konsula darbs Toronto. Ja latvieši to vēl nav sākuši saprast, tad ir vietā atgādināt, ka mēs kādreiz jūsmīgi suminājām brīvkungu fon Mēdemu Jelgavas lauksaimniecības akadēmijas aulā. Bet toreiz mēs vismaz ātri atģidāmies, kad viņš teica, ka pienāks laiks, kad latviešu jaunsaimnieki būs spiesti taisīt mājas uz riteņiem...

Tagad ir pienācis laiks vērtēt lietas objektīvi, bet nevadīties no kaut kādas aizraušanās; galvenais — cienīt vairāk savu zemi un nemeklēt elkus citur. Biju minētā Latvijas valstssvētku akta aculiecinieks: ja atmiņa neviļ, ASV konsuls neuzskatīja par vajadzīgu teikt kaut dažus vārdus, bet Kanadas ministrs P. Heljers bija radis ne vien laiku, lai aktā ierastos, bet teica arī latviešu sabiedrībai ļoti nozīmīgu runu.

K. K. Zenaitis, Toronto

★

KĀDA KONCERTA

Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojumā prof. H. Jensens 22. februārī atskaņoja Dr. G. Pones kompoziciju „Montage-Demontage", pašam komponistam asistējot. Atstājot šī darba novērtēšanu mūzikas kritiķu ziņā, nevaru nepieminēt veidu, kādā tika spēlētas klavieres. Profesors tās sita ne tikvien ar pirkstiem, bet arī ar plaukstām, elkoņiem un īpašām vālītēm. Sita ne tikai pa taustiņiem, bet arī pa stīgām un klavieŗu koka daļām. Vairākkārt viņš jāva pirkstiem it kā nevijus sākt kādu pazīstamu kompoziciju, lai pēc pāris taktīm lēktu kājas un sadistiskā niknumā dauzītu ar plaukstām klavieŗu stīgas. Vienā gadījumā profesors pat iekliedzās un radīja iespaidu, it kā viņš spļautu klavierēs. Vispār, ta nebija klavieŗu spēlēšana, bet klavieŗu apgānīšana.

Arī lidmašīna krītot var ieart zemē it iespaidīgu vagu. Tomēr lidmašīna nav domāta zemes aršanai. Tāpat tās daudzās klavieŗu būvētāju paaudzes, kuŗas gadsimtos izveidojušas šo brīnišķīgi skanošo instrumentu, nav to darījušas tādēļ, lai kāds mūzikas doktors izdomātu veidus, kā tās skrāpēt un dauzīt no virsas un apakšpuses, iekšas un ārpuses. Stīgas sāk priekšlaicīgi rūsēt, ja ap tām grābājas ar pirkstiem un klavieŗu vāki ir domāti, lai taustiņus, stīgas un mechanismu pasargātu no bojāšanās.

Jāatzīst, klavieres šo divu cilvēku „uzbrukumu" izturēja, un nekas tāds, ko skaņotājs pāris stundu laikā nevarētu savest kārtībā, paldies Dievam, nenotika. Tomēr sirds sāpēja ļoti, šo koncertu noskatoties, un radās vēlēšanās, kaut Dr. G. Pone izgudrotu savu darbu atskaņošanai īpašus sītamos instrumentus, atstājot klavierēm tikai tās skaņas, kuŗas cilvēks spēj no tām izvilināt, ar saviem desmit pirkstiem skardams taustiņus.

Jānis Barušs, Toronto

KĻŪDAS LABOJUMS

Pēteŗa Groda ievadrakstā „Ziemeļu talcinieks" mūsu laikraksta 22. februāŗa numurā ieviesusies iespiedumkļūda. Ceturtās rindkopas pirmais teikums pareizi jālasa: „1917. gadā vairākos Ziemeļlatvijas novados bija izvietojušās (nevis izveidojušās) krievu armijas vienības, daļēji jau saindētas ar sarkanajiem baciļiem."

Redakcija

● Seismoloģijas stacijas jau bija atzīmējušas zemes satricinājumus Sicīlijas austrumu daļā, kad 15. februāŗa rītā pēkšņi sāka darboties vulkāns Etna, kas atrodas netālu no skaistās kūrvietas Taorminas. Sākās vesela izvirdumu virkne. No krātera vēlās ugunīga lava, akmeņu un klinšu gabali, pēc tam šķidrā lavo plūda lejup pa sniega klātajiem vulkāna sāniem.

LATVIJA

18. N-RS. SESTDIENA, 1969. GADA 1. MARTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531-4533.

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 25 Grandville Ave., Toronto 9, Ont.; tālr. 769-0802.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —

parmēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00.

Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

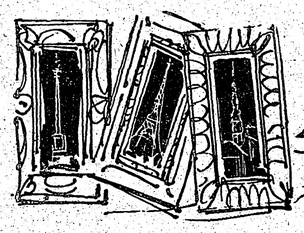

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(89. turpinājums)

Sava veida atbalsi tam rodam arī Andreja Johansona dzīvajās un objektīvajās atcerēs un apcerēs par Rīgu un rīdziniekiem, ko viņš literāra zeltkaļa rūpībā sakopojis savā pazīstamajā grāmatā Rīgas svārki. Autors tajā citē Bādendīka (Badendieck) 1902. gadā klajā laisto romānu Bauernhandel, kuŗā atrodam arī dažādu tautību zemnieku aprakstus, kas ieradušies Rīgā ar saviem linu vezumiem. Te jāatgādina, ka Rīga savā laikā un jau ar pašu XVI gadsimtu bija viens no Baltijas jūŗas visievērojamākajiem linu eksporta centriem. Turp tad arī, sniega ceļam nodibinoties, devās ir leišu, ir igauņu, ir poļu, ir baltkrievu ,un, protams, pašā pirmajā vietā arī latviešu zemnieku liniem piekrautās ragavas. Savu linu šķirojumu un svērumu gaidot, zemnieki, pa tautībām sagrupējušies, atraduši atspulgu Bādendīka romānā. Par latviešiem autors rakstīja:

„Visskaļāk palaikam uzvedās latvieši. Kur viņi stāvēja kopā vienā pulkā, tur vienmēr valdīja dzīvas sarunas, brīžam gan nesaskaņas un strīdi, tomēr visvairāk ķircināšanās, joki, zobgalības un smiekli. Ja prātus bija mazliet uzmundrinājis degvīns, viņi aizvien vēlējās dziedāt. Tuvumā izvietotajiem policijas dragūniem dziedāšana likās vēl lielāks traucēklis nekā ķildas un zākāšanās, un viņi to neatļāva. Laudis arī nepretojās. Ko viņi varēja darīt, ja nāca virsū dziedamais! Varbūt viņus tik mūzikāli noskaņoja tirgotāju saldais dzēriens. Lai būtu kā būdams, dziesmas allaž iesākās no jauna, kur vien pagadījās iesilušu latviešu pūlītis. Dragūni rājās un lādējās, izdalīja belzienus, aizvilka vienu otru uz policiju rātsnamā, kur vainīgo aizturēja dažas stundas un pēc tam palaida vaļā ar brīdinājumu. Nekas nelīdzēja. Arī tad, kad igauņi ar vieglajām pātagām pēc takts savstarpēji izdauzīja putekļus no svārkiem, latvieši nelikās par tiem ne zinis un dziedāja."*)

Visskaļāk uzvedās latvieši. Zobgalības, ķircināšanās, strīdi... In vino veritas? Kliegt, pārkliegt? Izsmiet un pārsmiet? Izpirgāt kādā pēkšņi atraisītā agresijas tieksmē? Kompensēt savu nospiestību ar bravūru? Ar plašiem žestiem, ar hiperbolām?

Bet abos še minētajos gadījumos ļāvām runāt sveštautiešiem. Pievērsīsimies mūsu pašu augstākajam tiesnesim — tautasdziesmai.

Latviešu rakstura, dainu un literātūras pazinējs var viegli apliecināt, ka latvju rakstură ir drīzāk dziļa pazemība un rēnums, ne tieksme pēc grandiozā. Tā? Bet kā tad izskaidrot šo brammanīgo dainu:

Es bij' puika, man bij' vara,
Rīgu nesu saujiņā,
Rīgu nesu saujiņā,
Pēterburgu padusē;

Un tās citas kroņa muižas
Aiz cepures aizspraudos. (13186)

Vai te runājis kāds svešinieks, kāds krievu strūdzinieks, vai pašmāju latvietis, kauls no tava un mana kaula, miesa no tavas un manas miesas, gars no tava un mana gara?! Savietis vien būs līdz pēdējai cīpslīņai.

Balmutība un tukša brammanība vien?

Ne gluži. Atceros kā — vidusskolnieks būdams un pārblīvētā tramvajā no skolas atgriežoties, Krievijas galvaspilsētas serdē pēkšņi sadzirdēju tik pazīstamās un tur tik svešās „Divdūjiņas gaisā skrēja"... Tramvaja logi bija aizsvīduši, pa tiem redzēt nevarēja nekā. Izspraucos cauri braucējiem un izlēcu no tramvaja uz slapjdraņķī mirkstošās un sniega grambām un netīrām peļķēm sajauktās ielas. Un lūk, te viņi gāja, dubļus augsti drošā solī šļacinot, šautenes plecā, ar laidi uz augšu, stalti, droši, uzvarīgi — kāda saujiņa latviešu strēlnieku. Šai svešajā milzu pilsētā. Bet tais dienās tā piederēja viņiem. Viņi patiesi „nesa Pēterburgu padusē", un nedaudz vēlāk arī Maskavu piedevām!

Kādreiz lielajam amerikāņu architektam Loidam Vaitam vaicāja, kādēļ viņš kaitinot ļaudis ar savu arroganci, tā kaitējot pats sev? Viņš atbildēja: „Labāk būtu patiesi arrogantam nekā nepatiesi pazemīgam."

Nevarētu teikt, ka latvietis savā dziļākā būtībā ir vai nu augstprātīgs vai pazemīgs. Viņš spēj būt ir viens, ir otrs. Bet ja kas viņam derdzas, tad tā ir tukša lielīšanās. Ne velti mūsu tautasdziesma saka:

Kur tie lielie dūmi kūp,
Tur tā mazā siltumiņa;
Kur tā lielā slava nāca,
Tur tā mazā bagātība.

Lai tālāk ieklausāmies ne mazāk autentisko pretējas — pazemības — noskaņas un uztveres dainā:

Lēni, lēni Dieviņš brauca
No kalniņa lejiņā;
Netraucēja ievu ziedu,
Ne arāja kumeliņu. (33683)

Kādas mīlošas saudzības un saudzīgas mīlestības jūtas pret dabu un dzīvnieku tautasdziesmu cilvēks ietulkojis Radītājā. Un šī smalkā saudzība un mīlestība ne tikai pret cilvēku, bet arī pret stādu un dzīvnieku nav atsevišķa cilvēka piederums, bet tautas.

Salīdzināsim ar to Meistara Ekharta, Parīzes teoloģijas maģistra, dominikāņu mūka un filozofa līdzīgas izjūtas diktētos vārdus:

Meistars Ekharts teica: „Pazemība iejūsmina Dievu, un jo vairāk man tās, jo vairāk Viņš ir iejūsmināts, jo maigāk un piemilīgāk Viņa dievišķā ietekme un veltes plūst manī."

Tā runāja pirmais spekulātīvais Rietumu mistiķis, kuŗš bija dabas dievišķīguma un Dieva un radības dzīvo sakaru dogmu autors.

Bet ja salīdzinām latvju tautas dainas bezgalīgo saudzību pret dabu un augsti mācītā vācu scholastiskā mistiķa izteikto pazemību, tad noskārstam, ka pirmā nāk no sirds, otrā no prāta; ka pirmā ir spontāna, tīra, dabiska, nepiespiesta, kamēr Ekharta pazemībā kaut kas meklēts, varbūt pat kaut kas savtīgs, jo šai pazemībai jākalpo dāvanu — garīgu un materiālu — iemantošanai. Dainas saudzībai ir augstāka tikumiska skaņa un augstāka tikumiska vērtība par Ekharta pazemību, kaut abas atrodas tai pašā garīgo vērtību kategorijā.

Latviešu raksturā tātad iemājo ir brammanība, ir saudzība. Šīs īpašības var būt sadalītas nevienādi cilvēkos, var būt tādi, kas ir vairāk brammanīgi nekā saudzīgi, bet var būt arī tādi, kas apvieno abas īpašības vienās krūtīs:

Zwei Seelen wohnen, ach! in meiner Brust! (Divas dvēseles ai! iemājo manās krūtīs!)

(Turpinājums sekos)

*) Andrejs Johansons, Rīgas svārki mugurā, Atceres par Rīgu un rīdziniekiem, Grāmatu Draugs, 1966; 225. lpp.

Sniedze Grante

BRĪVĪBAS SAUCĒJIEM

Neizzīda tavu spēku
Ļubjankas aukstais akmeņu klons.
Sibirija nenokāva,
jo dzirdējām tevi Ungārijas dienās.
Tagad tu ārdījies Bratislavā
un Prāgā.

Rāvi nost lielās, brālīgās
karogus
un dedzināji tos uz ielām.

Bet nu tu esot kritis. Uz Vaclāva.
Kritis. Ne miris.

Tavās asinīs mircis karogs,
citu —
jaunu un stipru roku celts.

Tavu brīvības saucienu
tālāk nes.
Miris tu neesi.

Valmieras puikas nemirst . . .
Kā milži tie cauri mūžiem aug.

Teiksmās dzīvo.
Un ceļas, kad atnāk laiks.

Kad atnāk laiks . . .

Dr. Laimonis Streips

Par visu atbildēs Kozlovskis

ČIKAGAS PIECIŠU JAUNĀ MŪZIKALI-SATIRISKĀ PROGRAMMA

Čikagas Piecīši savā ziņā ir neparasts fainomens, jo spēj arī mazos un pat atturīgos latviešu centros pulcināt lielu skatītāju un klausītāju pulku, pie tam gūstot vienādu atsaucību bez izņēmuma visās latviešu paaudzēs, kuŗās tikpat lielu popularitāti izpelnījušās arī Piecīšu skaņu plates. Par jaunu to 22. februārī varēja piedzīvot arī Toronto, kad abas Čikagas Piecīšu izrādes, par spīti dažādām sapulcēm un citiem sarīkojumiem tai pašā laikā, bija izpārdotas. Tādēļ šis „oficiālo aprindu" neatzītais un apbalvojumos vienmēr aizmirstais, bet sabiedrības iecienītais ansamblis pelnījis, ka pie tā jaunās programmas pakavējas mazliet vairāk. Čikagas Piecīšu programmā nav nekā nopietna, tajā gal. venais elements ir humors un satira, brīžiem pat visai dzēlīga, tādēļ liekas mazliet neparasti, ka viņu izrādi varētu vērtēt ar nopietnības mērauklu. Dr. Laimonis Streips to tomēr mēģinājis. Sniedzam viņa nopietnā skatījuma vērtējumu par Čikagas Piecīšu jaunās programmas pirmizrādi Čikagā, bet nākošajā numurā pakavēsimies pie Toronto redzētā. Programmā arī bijušas mazas atšķirības.

Redakcija

Gluži par visu Kozlovskis jau nu nav atbildīgs. Tās klizmas, kuŗas notiek Čikagas Piecīšu jaunā uzveduma dažādajiem tēliem, tikai daļēji ir Kozlovska vaina. Bet Čikagas Piecīši savos pastāvēšanas gados, kas nule tuvojas desmit, vēl nekad nav radījuši tik viegli identificējamu tēlu, kāds šai — gluži jaunajā uzvedumā — piemīt Kozlovskim (oriģinālā rakstās Kozlowskis). Tāds iespaids vismaz radās no skatītāju reakcijas Čikagas Piecīšu kabarē vakarā 15. februārī izpārdotajā Čikagas latviešu nama Viestura zālē.

Čikagas Piecīšu humoram, kā to jau agrāk esmu aizrādījis, piemīt dažādas noskaņas: tīrs humors humora dēļ; satira; un satīra ar didaktisma iezīmēm.

Piecīši savu vielu pasniedz, dziedot un runājot. Bet tā kā šī ir jauna izrāde un arī pašreizējais ansamblis nav bijis kopā tik ilgi, lai par to būtu varējis rasties noteikts spriedums, tad tūlīt jāvaicā: kā dzied un ko dzied? Kāda ir instrumentācija? Ko runā un kā runā?

Kopš pēdējās reizes — uzveduma „Viss jau vēl nav pagalam" — Piecīšu vokālais izpildījums uzlabojies. Tas visumā ir ļoti nekomplicēts un harmonizācijas ziņā nealzsniedz Piecīšu sniegumus pirms pieciem gadiem, bet to nav grūti klausīties; palaikam, piemēram, Alberta Legzdiņa un Ilmāra Dzeņa duetā „Teātŗa problēmas", tas sasniedz tīri interesantu līmeni. Daļu vokālā izpildījuma jau labu laiku Piecīši saņem no Janīnas Ankipānes dziedātajām tautas dziesmām, kuŗas mani allaž mazliet traucējušas ar savu maigo kontrastu iepretim tam, kas dzirdēts iepriekš, un tam, kas seko. Tādēļ bija interesanti vērot, ka viņai ir arī cits materiāls, piemēram, sintētiskās tautas dziesmas „Saruna ciema ielā" izpildījumā (duetā ar Albertu Legzdiņu). Ko Piecīši šorejz dzied? Jau pieminētās Istās tautas dziesmas, ne vienmēr pierastā tempā, un sintētiskas tautas dziesmas, kuŗas publikai ļoti labi patika, piemēram, dziesma ar jauniem vārdiem pazīstamajai „Ja man būtu tā naudiņa" (ar piedziedājumu ditam) un „Ecz, kur braši". Tad dziesmas ar ļoti asi novērotiem komentāriem par latviešu sabiedrība (daudzi saka, ka tā Piecīšu visstiprākā puse!) — „Karogotais gads", „Hei, lailī" un citas. Arī visnotaļ sentimentālas dziesmas, piemēram, „Sanfrancisko — Rīga", kuŗa daļai publikas visur labi patiks, bet jāvaicā, vai ir labi raudināt publiku, kas tikko slaucījusi smieklu asaras. Un šorejz bez parastā „Hei, lailī" ir vēl divas dziesmas, kuŗas Čikagas publika dziedāja līdz, kaut Piecīši paši stāsta, ka visur tā neesot. No tām jāatzīmē „Ģimenes dziesma", kuŗa pieskaitāma vismaz kabarē uzveduma riskantākajai daļai.

Piecīšu ansamblī allaž bijusi sarežģīta vispusība. Viņi spēlē dažādus instrumentus, paši sevi pavada — Janīna Ankipāne un Alberts Legzdiņš ar ģitaru, Ilmārs Dzenis dažkārt ar bandžo, Uldis Streips ar elektrisko basa ģitaru. Par instrumentāciju jāsaka, ka tā savu uzdevumu labi paveic.

Piecīšu runājamā daļa nekad nav bijusi slikta, un nav slikta arī šorejz. Alberts Legzdiņš runā ļoti daudz, un runā arī citi ansambļa dalībnieki, arī Janīna Ankipāne, kuŗa runājamās lomās reizēta retāk. Ja Alberts Legzdiņš izceļas ar savu labo impromptu spēju un ir gluži kompetents „aizbāzt muti" balsīm no publikas, tad Uldis Ievāns ir labs komiķis ar teicamu runas stilu un ne bez acumirkļa asprātībām. Labākais raksturtēlotājs šai uzvedumā toties ir I. Dzenis. U. Streips pieteic, bet skečos, kur viņam kāda loma, to veic ļoti labi un ir vērojams, ka viņš ansamblī izveidojies par labu spēku arī šai ziņā. Tas, ko Piecīši saka, ir apbrīnojami tāpēc, ka nekur un neviens cits tādas lietas nesaka: laikrakstu ievadnieki nevar atļauties zirgoties par jautājumiem, kuŗus mūsu nopietnā sabiedrība uzskata par nopietniem, un latviešiem nav savas satīras vai pat nevalīga humora literātūras, tā atstājot Piecīšiem ļoti plašu darba lauku, kuŗu tie bez tiepšanās un ierunām izmanto. Publikai tādas lietas ļoti patīk, un īsskeči „Ticības mācība", „Ziedojumu vākšana 1970. un 1980. gadā" un citi izraisīja īstu smieklu vētru. No otras puses vērojams, ka latviešu sabiedrība par vienu vai otru lietu ir pavisam neinformēta, un tā likās neticami konstatēt, ka tautieši pie blakus galdiņa nezināja, kas ir BATUN . . .

Šai sakarā bez šaubīšanās jāatzīst, ka Piecīši ir vajadzīgs iestādījums, jo sabiedrība, kas sevi nekritizē, ir bieži nepanesama. Bet publikai, kuŗai tas bieži vien nemaz neienāk prātā, priecājās par Čikagas Piecīšu jauno uzvedumu. Jāsaka, ka tas likās par īsu. Un par publikas reakciju jāpiezīmē, ka pie tās atbildīgi visi Čikagas Piecīši, nevis tikai Kozlovskis vien. Čikagas Piecīšiem paredzēta ļoti plaša turneja pa Ameriku, bet vasaras beigās ceļš uz Austrāliju. Jaunais uzvedums pelnījis izpārdotas zāles visur, kurp Piecīši brauc.

Tālivaldis Ķīķauka

Akvareļu burviba

DAIŅA MIEZAJA AKVAREĻU IZSTADE TORONTO

Nav šaubu, ka tradicijām svaidītā un daudziem nesasniedzamā Robertsa mākslas galerija Toronto Kanadas gleznotājiem nozīmē daudz vairāk nekā tikai izstādi: šīs galerijas mecenātu saimē ir ievērojami un ietekmīgi vārdi, un arī še redzamo darbu autori parasti ir jau visā Kanadā atzīti mākslinieki, piemēram, Kasons, Viljams Roberts, Koljērs un Varlijs, par kuŗu bija plaša apcere žurnālā „Times". Tā varam tikai apsveikt, ka arī mūsu tautietis Dainis Miezājs ar savu nule atklāto izstādi (no 18. — 28. februārim) sevi piepulcējis šim lepnajam baram: nav svarīgi, vai izstādē jau pirmajā dienā pārdotie vismaz 14 darbi mākslinieka devuši financiālu atlikumu, vai ne, — galvenais ir, ka Miezājs ieguvis mecenātu ievērību.

Daiņa Miezāja darbības sākumā varējām skatīt labu tiesu eļļas gleznu traktējumu, taču, pamazām pārsviežoties uz gaisīgo akvareli, tas Miezāja rokās arvien vairāk sāka iegūt gatavas gleznas veidolu un vairs nebija uzskatāms par studiju, kā to, piemēram, Latvijas mākslas akadēmijas audzēkņi agrāk piekopa.

Izkopdams pats savu kaligrafisko ievirzi, zināmā mērā rada vieglajam japāņu stilam, Miezājs atklāja jaunas technikas, papīra sagatavošanas paņēmienus, jaunus pigmenta plūdināšanas veidus, kamēr beidzot, šādu stilu piekopdams, varēja darbu formātus palielināt līdz akvareļa papīra maksimālajam formātam. (Akvareļu papīri, kuŗus vēl pagatavo speciālisti - amatnieki, ir ierobežoti formātā. Miezājs daudz lieto franču akvareļu papīrus „Arches").

Ar sākumā mazliet romantiski - līrisku ievirzi, Miezāja akvareļi tagad ieguvuši episku plūdumu un tīkami atveido dabas formas, kuŗas gleznotājam intuitīvi tuvas: kokus, zaļus, celmus, akmeņus, tērces, šļakatas. To visu mākslinieks ieveido savā īpatajā rokrakstā un panāk ritmisku kolorīta plaiksnīšanos: nekad neredzēs plakanus, tukšus laukumus, kuŗos pustoņi iegulstos kā plīvuri. Jau trafarētāk viņš veido māju, sētu formas — tās viņam nav tik izjustas un organiski līganas un saliedētas kā tieši dabā brīvi augošie koki ar lapu pudururiem, zaru vītenēm, zāļu kušķiem un velēnu liekumiem. Bieži, it kā skatīdamies ar teleskopisku aci (redzes leņķis ir šaurs, bet skatījums tāls), Miezājs ainavu traktē planimetriski, nemēģinādams izdobt gleznu, tai dodot priekšplānu, vidu un telpas dziļumu. Tas ir svarīgs atklājums, pie kuŗa daži mākslinieki nonāk tikai mūža beigās, citi nemaz.

Ja arī kompozicijā Miezājs nemēģina pārlieku oriģinālitāti, galvenie atradumi ir tieši krāsā pašā: gleznotājs ir kolorists caur un caur, un tieši viņa palsajās, brūnganajās, iezaļganajās un ļoti rafinētajās pustoņu rotaļās skatītājam atklājas galvenais Miezāja mākslas plūss. Vai nu iešņāpdams ar otas otru galu, vai sulīgi pārliedams krāsu pigmentus, viņš katru detaļu apmīļo un apglauda ar otas matiņiem.

Viss šis process notiek pārlecinoši un dabiski: metafiziski artifakti te nebūs, neredzēs racionālas schēmas, nemanīs mākslas mākslai struktūras. Nevarētu teikt, ka Miezājs ir reāls gleznotājs, jo atradis savu rokrakstu, viņš priekšmetus neveido, bet rada par tiem ilūziju. To viņš panāk ar „stakato" ieskrāpējumiem, gravējumiem, iepilinājumiem tā, ka bieži krāsa patī rada formu.

Vietumis redzams, ka Miezājs strādā lielā steigā: protams, technika prasa ātru darbu: kad darbs iesākts, tas jāpabeidz, iekām papīrs sažūst, un it sevišķi vasaras vējiņš un saule liek gleznotājam steigties: tad jau lēnāk var rikoties pamitrā pagrabā.

Miezājs rikojas ar gaišām krāsu gammām: tikpat kā nav melnās krāsas, maz arī baltu laukumu, jo variācijas viņš panāk tieši rāmajās, gaišajās pasāžās. Tas visai izstādei dod priecīgu noskaņu, sava veida optimismu. Bez drāmatiskuma, kaut arī patoss šur tur ierodas un to labāk saukt par māksliniecisko temperamentu, Miezājs dabu glorificē līdz tai gleznieciības grūtajai robežai, kur sākas sava veida maniere, taču normu samēri Miezājam ar gadiem kļuvuši arvien skaidrāki, un tīrās gleznieciības pamatidejas atplaukst ar dziļāku plūdumu.

Izceļojies krustām šķērsām cauri Kanadai, skatījis auksto Aļasku, sālsūdens okeanus, prērijas un austrumu piekrasti, Dainis Miezājs ir, droši vien, vairāk redzējis Kanadas dabu nekā kāds cits. Ceļojumos gūtās zināšanas devušas turpat vai veselu ciklu motīvus, kuŗus gleznotājs krāsās atveidojis ar enciklopēdista sparu un izturību. Būtu gaužām jauki redzēt pārsimt lappušu biezu Kanadas ainavu ciklu: ka šāda veida mape kādu dienu parādīsies Kanadas presē, nedrīkstētu šaubīties.

Nesen ieguvis savā īpašumā lielāku farmu Halibertonas augstienē, Dainis Miezājs tur sācis izveidot vasaras skolu gleznieciībā, tieši akvareļu technikā, kuŗa nākotnē tiks paplašināta: Madavaskas apkārtnē, kur gleznotājs vasarās tagad mitinās, viņam netrūkst ierosmes arī paša darbībai — te ir Daiņa Miezāja ainavas.

Iemīlētā rampas gaisma izdzisusi

MIRIS AKTIERIS, KAŖAVĪRS UN SABIEDRISKAIS DARBINIEKS EDGARS PODISS

Vesthofenā, Rietumvācijā, 8. februārī miris Edgars Podiss, kuŗa lielākā mīlestība, kaut bija kaŗavīrs, piederēja teātrim.

Aizgājējs bija dzimis 1898. gada 14. novembrī Naukšēnu pagastā. 1917. gadā pabeidzis Rībinskas komerceskolu, viņš gadu vēlāk atgriezās Latvijā un iestājās jaundibinātās valsts armijā, piedalīdamies Latvijas atbrīvošanas cīņās, arī pēc tām palikdams armijā. Līdz Latvijas armijas likvidēšanai 1940. gadā E. Podiss dienēja 9. Rēzeknes kājnieku pulkā, veikdams kancelejas priekšnieka pienākumus administrātīvā kapteiņa dienesta pakāpē. Pēc komūnistu okupācijas viņš līdz iesaukšanai Latviešu leģionā 1944. gadā strādāja par grāmatvedi Rīgā, tad atsāka kaŗavīra gaitas, kuŗas beidzās Cēdelgemas gūstekņu nometnē Beļģijā, kur viņš bija arī DV organizācijas dibinātāju vidū. Pēc atlaišanas no gūsta E. Podiss kādu laiku dzīvoja Mērbekas latviešu nometnē, kur tai laikā patvērumu bija atradis lielāks skaits Rīgas Dailes un Nacionālā teātŗa aktieŗu, vēlāk viņš strādāja transporta vienībā pie britu armijas, bet 1957. gadā pārcēlās uz Vesthofenu, kur

(Nobeigums 5. lpp.)

Čikagas Piecīši: no kreisās — Alberts Legzdiņš, Ilmārs Dzenis, Janīna Ankipāne, Uldis Ievāns un Uldis Streips.
Foto: J. Liģers

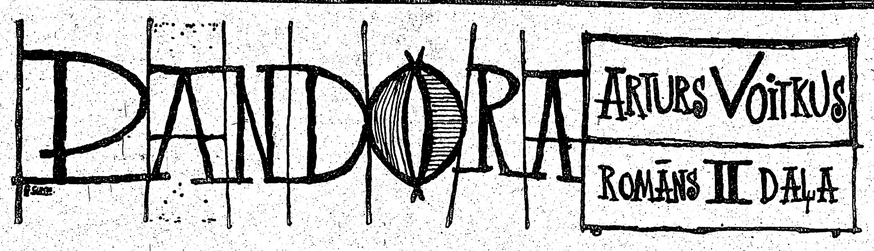

(30. turpinājums)

— Nekā, mister! Mums nekas nav izrunāts. Un ja negribi, lai mūsu runājamo dzird visi tavi kaimiņi, tad esi tik laipns un pakāpies sāņus.

Snaiders spēra kāju uz priekšu, mēģinādams to ielikt durvju spraugā, bet Grieze bija ātrāks un durvis strauji aizcirta. Snaiders tās sāka apstrādāt dūrēm un skaļi lamāties. Zinādams sevi drošībā, Grieze pacēla balsi:

— Ejiet prom! Jums nav nekādu tiesību ielauzties privātā mājā!

— Es tev parādīšu tiesības! Kāds nav — ārzemnieks! Mācīs mums tiesības? Atbrauc, atņem darbu, iesēstas smalkās mājās, brauc lielos automobiļos, ēd un dzer lepnāko no lepnākā, kamēr mums jāstaigā skrandās un jāmirst badā, bet viņš man teiks: man nav tiesību! Un pie tam gandrīz nosit manu sievu!

Runa Snaideru pašu saniknoja vēl vairāk, un durvju dauzīšana kļuva spēcīgāka.

— Liecieties mierā, — Griezi visvairāk šausmināja, ka kaimiņi dzird, ko Snaiders runā, bet nedzird viņa atbildes, no kuŗām tie tūlīt būtu sapratuši, kuŗā pusē taisnība. — Ja jūs neapklusīsit, saukšu policiju.

— Policiju?! Tas tik būtu jauki! Vispirms tu sasit manu sievu pusdzīvu, solies maksāt, bet nemaksā, un nu mani vēl gribi aizdzīt ar policiju! Labi, labi! Sauc vien policiju, sauc. Pasauc, lai man tiek liecinieki un es varu izstāstīt, kā ārzemnieki pret mums izturas. Varbūt tad valdībai atvērsies acis un tā šādus pasaules atbiras šai zemē vairs nelelaidīs. Sauc vien policiju! Pasauc vien!

— Un saukšu arī, — Grieze dižojās, bet no durvīm prom negāja.

— O. k., mister, — Snaiders durvju dauzīšanu pārtrauca, bet balss bija tikpat skaļa kā iepriekš. — Sauc vai nesauc — tava darīšana. Bet nebrīnies, ka tevi tagad sūdzēšu. Nodošu visu advokātam, un tas no tevis izspiedīs pēdējo asins pilienu. Pē-dē-jo! Pašreiz esmu tādā omā, ka izlīgtu par — teiksim — vienu simtu vai pat piecdesmit, bet tad tu maksāsi stenēdams. Tūkstošus.

Atkāpdamies no agrākās prasības, Snaiders izdarīja kļūdu. Ja viņš būtu palicis pie trīs vai četriem simtiem, Grieze būtu sācis šaubīties, bet tagad bija skaidrs, ka Snaiders runā tikai iebiedēdams un mēģinādams kaut ko izspiest, lai pietiktu šai dienai krogā. Grieze sāka runāt skaļāk un drošāk:

— Tagad manai pacietībai ir beigas! Tagad jūs dabūsit atbildēt par miera traucēšanu! Tagad es . . .

Grieze pārtrauca pusvārdā; dzīvoklī viņš dzirdēja Ilgas balsi.

— Jā, Ildzīt? — viņš pagriezās un jautāja. — Jā, sirsniņ?

— Thank you. Thank you very much. Yes, please, right away, — Ilga nobeidza un iekāra klausuli.

— Ar ko tu, Ildzīt, runāji? — Grieze redzēja Ilgu atgriežamies savā istabā.

— Ar policiju, — Ilga teica.

Grieze pameta durvis un iegāja uz mirkli dzīvoklī. Snaiders atsāka trokšņot.

— Tas nebija tev jādara, — Grieze teica. — To es pats gribēju darīt. Es . . .

— Ar lielīšanos vien nepietiek, — Ilga atkal bija uzlikusi samitrinātu lakatiņu uz pieres. — Bet tāds jau atraitnes liktenis — viss jādara pašai.

Grieze sažņaudza rokas dūrēs, ka nagi iegriezās delnā. Snaidera trakošana vienā pusē, Ilgas izsmiekls otrā — te varēja prātā sajukt.

— Es nelielījos, — viņš mēģināja taisnoties. — Es centos viņu pierunāt ar labu.

— Ak nu, tūļa! — Ilga nicīgi iesmējās, un Grieze pret Snaideru sajuta naidu, kādu nekad nebija pārdzīvojis.

Policijas auto sirēna atskanēja gandrīz tai pašā brīdī, kad Grieze, neattapdams nekā prātīgāka, bija iegājis virtuvē un iepildījis katliņā ūdeni, uzlika to vārīties, kaut arī pēc tā nebija nekādas vajadzības. Snaidera ārdīšanās pēkšņi notrūka. Grieze steidzās pie durvīm. Aiz tām stāvēja slaids policists; pāris soļu tālāk otrs policists sarunājās ar Snaideru. Uz tumši zilā auto jumta brīdinādama malās sarkanā signālspuldze.

— No jūsu mājas zvanīja? — policists jautāja un, atbildi nenogaidījis, turpināja, uz Snaideru rādīdams; — Vai tas jūs traucēja?

— Jā, — Grieze teica. Viņš jutās neērti, ka atbilde bija tik īsa, bet ko lai šai brīdī vairāk teiktu?

— Vairāk nekādu sūdzību nav? Tikai dauzījās pie durvīm?

— Nē . . . Tas ir — jā.

— Jūs viņu pazīstat?

— Jā. Snaiders. Viņš dzīvo . . .

— Never mind. To mēs no viņa paša O. k., vairāk viņš jūs netraucēs, — policists mierinot uzsmaidīja Griezem, pamāja ar galvu un devās prom.

— Thank you, — Grieze atteica, bet policists to vairs nedzirdēja.

Tajā vakarā Grieze ilgi domāja, kad un kā sievai atklāt nodomu par došanos uz ziemeļiem, bet nekā laba neizdomāja.

Nākošajās dienās mājās valdija pamiers. Katrs gāja savā darbā, pildīja ierastos mājas pienākumus, sasveicinājās, atvadījās, parunāja pāris vārdu par laiku, par pilsētas satiksmes neērtībām, par lielajiem nodokļiem un augstajām cenām — un priecājās, ka atkal pienācis vakars un var doties pie miera. Un visu laiku Griezi ēda doma, ka viņš pret sievu nav patiess. Šā vai tā, viņi bija vīrs un sieva, un Ilgai bija tiesības zināt viņa nākotnes nodomus, bet Grieze izrunāšanos atlika no dienas dienā.

Pagāja gandrīz divas nedēļas, un Grieze jau sāka prātot, ka braukšana nemaz nenotiks. Viņš sāka priecāties, ka viss tomēr paliks pa vecam un ka nav Ilgai nekā teicis. Atkrita viena nepatīkama izskaidrošanās.

(Turpinājums sekos)

Jaunie vēji kausē lēnām

KANADAS LATVIEŠU SKOLOTAJU 5. KONFERENCE TORONTO

III

Otras dienas konferenci ievadīmāc. A. Čops, svētbrīdī norādot, ka prāta izglītības dēļ bieži atstāj novārtā sirds izglītību. Tas var radīt tikumisko normu un atziņu chaosu, tādēļ, audzinot jaunatni, nebūtu aizmirstama arī sirds izglītība.

Darba sekā pirmais runāja O. Liepa, interesantā stāstījumā iztirzājot „Akcenta vai valodas nemācēšanas" problēmas, pakavēdamies īpaši pie līdzskaņu veidošanas sīkpībām latviešu un angļu valodā. Kā vispār latviešu valodas mācīšanā, arī še vecākiem derētu lielāka uzmanība un cieņa pret pašu valodu, aizrādot bērnam nepareizo izrunu un to labojot jau mājās. O. Liepa ieteica mācību programmā atmest vārdus, par kuriem bērnam nav īsti reāla priekšstata, kā arī padomāt par angļu idiomu vārdnīcas izdošanu atbilstošā latviskā terminoloģijā. Šāda vārdnīca pēc viņa domām nepieciešama, jo angļu valodā ir grūti tulkojami izteicieni, kuŗus jaunieši kroplīgā burtiskā tulkojumā ievieš latviešu valodā.

„Kā ieaudzināt bērnu latviešu valodā svešā zemē" bija E. Upatnieces priekšlasījuma temats. Sirmā audzinātāja pasvitroja, ka stingrs pamats pašu valodā jārada un jānostiprina jau pirmskolas bērnā, tad nebūs akcenta, ne citu problēmu. Lai to panāktu, attiecīgi sagatavojami arī jaunie, trimdā augušie vecāki, kuŗu latviešu valodas zināšanas (arī izruna) bieži ir nepietiekamas, lai bērnā nostiprinātu tēvu valodas izmanīgu lietošanu.

L. Vīks, iztirzādams tematu „Kas skolotājam darāms skaidras un pareizas dikcijas iemācīšanā", vērsās arī pret dažu audzinātāju grupu ieteikumu mācīt latviešu valodu kā svešvalodu. Jebkuŗu svešvalodu bērns mācās ar prātu. Toties paša valodas mācīšanā ir emocionāla baze. Pārrunās L. Vīka domai pievienojās arī pārējie skolotāji, norādot, ka bērnam, kas nāk no latviešu ģimenes un latviskas vides, nav iespējams mācīt paša valodu kā svešvalodu. Citādi ar jauktu laulību bērniem, kuŗiem radāma atsevišķa grupa vai klase ar citu pieeju, iekļaujot šos skolēnus pēc valodas apgūšanas parastajās klasēs.

Par Kanadas latviešu skolu finanču stāvokli, saimniecību, budžetiem un līdzekļu iegūšanu runāja J. Mežaks un A. Martinsone. Kā izriet no pērnā mācību gada pārskata, pusi līdz divas trešdaļas visu ienākumu dod skolas nauda, pārējo iegūst no sarīkojumiem un ziedojumiem. No 14 latviešu skolām Kanadā divās skolas nauda nav paredzēta. Pārējās tās lielums svārstās no 12—44 dol. par ģimeni. Skolās, kuŗās skolotāji nesaņem atalgojuma, tā ir maza. Aplēsts, ka viena skolēna mācīšana Kanadas latviešu skolās izmaksā 34,88 dol., salīdzinot ar 19 dol. ASV rietumapgabalā un 82,60 dol. Ontario skolās.

Pusi no visiem izdevumiem sastāda skolotāju atalgojums. 6 skolās to gan nemaksā, 8 atlīdzība svārstās no 1—2,50 dol. par mācības stundu. Vēlams tomēr, lai skolotājs zināmu atlīdzību par savu darbu saņemtu visās skolās, jo bezmaksas darbs uzskatāms par ziedojumu — tā kvalitāte tālab nav debatējama, bet atalgojums saņēmējam uzliek pienākumus. Telpu īre aizņem pieko daļu no izdevumiem, pie tam še vērojama liela starpība atsevišķās skolās. 8 skolas par telpām nemaksā, jo darbojas sabiedriskās telpās vai, dažos gadījumos, privātās mājās, bet 5 skolas par telpām maksā no 100—3400 dol. gadā. Lielie izdevumi rada galvas lauzīšanu, kā pavairot ienākumus.

Par ierosinājumiem skolu darba financēšanā runāja A. Rāviņš. Latviešu skolu financēšanā būtu svarīgi radīt pareizo motīvāciju par skolu vajadzību, pārvēršot to no „labdarības institūcijas" par latviešu trimdas dzīves nepieciešamību. Šim nolūkam jāpanāk daudz lielāks atbalsts sabiedrības neorganizētajā daļā. Arī organizācijām būtu jāparedz budžetā noteiktas summas latviešu skolu uzturēšanai. A. Rāviņš ieteica radīt skolās saimniecības padomes, kas rūpētos par līdzekļu sagādi, noņemot šo slogu skolotāju pleciem. Laikrakstos lasīti aizrādījumi vieniniekiem, testamentus rakstot, atstāt savu laicīgo mantu organizācijām. Tikpat jauks būtu novēlējums latviešu skolai, ar vēl svētīgākām sekām nākotnē. Nav jāaizmirst, ka jaunas mācību metodes arī prasīs līdzekļu ieguldījumu, tādēļ skolu finansēšana nostādāma uz reāli apsvērtiem pamatiem.

Jauku izskaņu radīja 60 Latvijas skatu krāsu diapozitīvu demonstrējums. 25 diapozitīvus bija dāvinājusi DV Britu Kolumbijas nodaļa, bet 35 — Londonas latviešu kopa. Skati, kuŗos redzama Rīga, Daugava, Gauja un Abavas ieleja, uzņemti beidzamajos gados un labi izmantojami ģeogrāfijas stundās.

Beigu vārdos LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks piemineja dāvanas, kas saņemtas konferences laikā: apgāds Ceļinieks atsūtījis 365 eks. „Mazputniņa" dažādo burtnīcu izmantošanai mācībām, bet Alma un Roberts Hiršs dāvinājuši 75 dol., kā arī 75 eks. grāmatas „Rīgas Audums" absolventu apbalvošanai.

Kopvērtējumā paudās atziņa, ka šī bija ne tikvien viena no vislabāk apmeklētajām, bet arī domu izmaiņā spraigākajām latviešu skolotāju konferencēm Kanadā. Mērķis bija sasniegts — jauniem ierosinājumiem, jauniem vējiem izglītības laukā pavērta arī sprauga latviešu skolotāju darbībā, atstājot pašu izvērtēšanā, kādus ieteikumus īstenot, audzinot jauniešus latviskai rītdienai. Domājot par referātos paustajām idejām un pirmās dienas filmā redzēto, pavidēja nākotnes cilvēks—atklāts, dabisks, pārlieku akadēmisku zināšanu neapgrūtināts, ar paļāvīgu pieeju visam jaunajam, ticot savām spējām. Šādā audzināšanā zustu arī rasu aizspriedumi. Vai ar jaunajām metodēm šo ideālu tiešām sasniegs, to rādīs nākotne. Trimdas skolu uzdevums būtu vienīgi ietilpināt savā mācību programmā tos elementus, kas noderīgi mūsu bērnu latviskai prāta un sirds izglītībai.

—ns

Godalgotās maskas Mākslinieku vienības Latvis rīkotajā karnevālā „Joka pēc" Toronto ar balvās saņemtajām gleznām: priekšā no kreisās — „daļa" no trakākās maskas Dzidra Gulbe (Tualetes papīra rullis) un plikākā maska Dr. Āris Šlesers (Alu cilvēks); aizmugurē — karnevāla nosaukumam atbilstošākā maska Zinta un Vidis Malēji no Bafalo (Spēļu kartis) un „otra daļa" no trakākās maskas Ausma Siliņa (Mazmājiņa). Foto: J. Līgers

Lietuvas un Igaunijas valstssvētki Toronto

Toronto lietuviešu saime savas valsts 51. dibināšanas atceri šogad svinēja tiešajā neatkarības pasludināšans dienā 16. februārī Broktona vidusskolas auditorijā. Pēc tēva A. Prakapas aizlūguma uzrunu teica Toronto lietuviešu vienības pr-ks G. Balčūnas, pēc tam Lietuvas ģenerālkonsuls Toronto Dr. J. Žmuidzinas sveica akta dalībniekus un pakavējās pie brīvās pasaules lietuviešu nepārtrauktās rūpes par Lietuvas atbrīvošanu no komūnisma, bet Kanadas lietuviešu apvienības prsēdis Dr. S. Čepas aicināja nepagurt taisnīgajā cīņā, paliekot vienmēr nomodā par lietuviešu tautas nākotni.

Valstssvētku akta dalībniekus ar telegrammu bija sveikuši Kanadas ministru prezidents Trudo, transporta ministrs Heljers, Ontario premjērs Robarts, Ontario sociālo un ģimenes lietu ministrs Jaremko un citi. Latviešus pārstāvēja LNAK valdes prsēdis J. Niedra ar dzīvesbiedri un BTFK latviešu delegācijas vaditājs T. Kronbergs.

Programmas daļa, kuŗu bija sagatavojuši skolu jaunieši, bija ļoti plaša. Kā koŗa dziedājumi, tā tautas dejas bija labi sagatavotas un priekšzīmīgi izpildītas.

Pēc akta, kuŗā piedalījās ap 1000 dalībnieku, to vidū daudz kanadiešu un etnisko grupu pārstāvju, šiem viesiem bija rīkota pieņemšana lietuviešu Sv. Jāņa baznīcas zālē. Piedalījās ap 100 viesu. Namatēvu viesmīlība bija teicama, un vakars aizritēja aktuālās pārrunās un draudzībā.

☆

Igaunijas dibināšanas 51. gadadienu (24. februārī) Toronto igauņu saime atzīmēja ar diviem sarīkojumiem. Igaunijas konsuls Toronto J. Markus kopā ar Igauņu centrālo padomi Kanadā 21. februārī Igauņu namā bija rīkojis valstssvētku pieņemšanu, kuŗā piedalījās ap 120 viesu, to vidū parlamenta locekļi, pilsētas pārstāvji, kanadiešu sabiedriskie darbinieki un daudzu etnisko grupu vadītāji. Viesus uzrunāja Igauņu centrālās padomes pr-sēdis H. Parkma, lūdzot palīdzību Igaunijas atbrīvošanas darbam. Jaunieši, ģērbušies krāšņos tautas tērpos, demonstrēja tautas dejas. Viesu vidū bija arī ASV un citu valstu konsuli, bet latviešus pārstāvēja LNAK valdes pr-sēdis J. Niedra ar dzīvesbiedri, BTFK latviešu delegācijas vaditājs T. Kronbergs, Baltiešu sieviešu padomes Kanadā vicepr-sēde L. Krasta un Baltiešu veterānu korpusa pr-ks O. Perro ar dzīvesbiedri.

Valstssvētku akts notika 23. februārī Raiersona institūta auditorijā, piedaloties ap 1200 dalībniekiem. Svētku runu teica pazīstamais igauņu mūzikis Romans Toiss, Toronto pilsētas valdes sveicienus nodeva pilsētas galvas vietniece Kampbella, tālāk sveica Lietuvas ģenerālkonsuls Dr. J. Žmuidzinas un LNAK valdes pr-sēdis J. Niedra, pasniedzot Igaunijas konsulam J. Markusam BPLA piešķirto Latvijas 50 gadu nopelnu medaļu un diplomu, bet Igauņu centrālās padomes pr-sēdim H. Parkmam, kas medaļu jau bija saņēmis Latvijas valstssvētku aktā, tās diplomu. Igauņus vēl sveica Ukraiņu apvienības priekšsēdis un Baltiešu veterānu korpusa pr-ks O. Perro. Daudz bija rakstveida novēlējumu, to vidū arī no „Latvijas Amerikā" redakcijas, kas bija sveikusi arī lietuviešus viņu valstssvētkos.

Programmas daļā bija pūtēju orķestŗa, jaukta koŗa un solistu priekšnesumi. Koris uzstājās ļoti kuplā sastāvā un sniedza labi sagatavotu programmu. J. A.

Pateiciba latviešu draugiem

(Pārnesums no 1. lpp.)

aizstāv cilvēku tiesības un demokrātisko iekārtu kā rasu jautājumā, tā arī attieksmē uz jaunajām Afrikas valstīm, tad Latvijai un pārējām Baltijas valstīm, kuŗas jau bijušas brīvo un demokrātisko valstu saimē, ir tādas pašas tiesības. Pateicoties un godinot Latvijas patiesos draugus, mēs gribam šo draudzību stiprināt un nākotnē šādu īstu draugu saimi vēl pavairot", sacīja V. Upeslācis.

LNAK valdes pr-sēdis J. Niedra, sveicot apbalvotos no Brīvās pasaules latviešu apvienības un Kanadas latviešu saimes, pasniedza goda diplomus tiem, kas medaļas jau saņēmuši, bet V. Klaisdēlai, A. Malonijam, M. H. Harrisam un D. A. Jurkvortam medaļas un diplomus.

Pirmā sirsnīgos vārdos pateicās M. Kampbela, uzsvērot, ka jūtas pagodināta ne tikai par piešķirto apbalvojumu un aplicināto atzinību, bet arī par to, ka var šai vakarā būt kopā ar labiem un uzticamiem draugiem, kādi viņai kļuvuši latvieši. Toronto pilsētas galvas vietniece solija saņemto goda diplomu turēt redzamā vietā savā kabinetā pilsētas valdes namā tik ilgi, kamēr vien būs šai amatā.

Sirsnīgus pateicības vārdus teica arī Kanadas gaidu priekšniece V. Klaisdēla, A. Malonijs un D. A. Jurkvorts, bet M. H. Harriss ar prieku uzsvēra, ka šis ir pirmais apbalvojums, kuŗu viņš saņēmis no kādas etniskās grupas, tādēļ uzskata to par sevišķu pagodinājumu. Pateicoties par apbalvojumu, bijušais Latvijas ģenerālkonsuls Toronto R. N. Braisons pakavējās atmiņās pie laika pirms 30 gadiem, kad no Latvijas prezidenta K. Ulmaņa saņēma savas iecelšanas apstiprinājumu ģenerālkonsula amatā un darbības pilnvaras. Toreiz, 1938. gadā, viņa mājā notika pirmā Latvijas valstssvētku pieņemšana Toronto un vispār Kanadā, piedaloties nelielam draugu pulciņam. Latviešu vārds R. N. Braisonam ir tuvs un mīļš arī ģimenes lokā, jo viņa dēls par savu dzīvesbiedri izvēlējies latvieti.

Pēdējais par apbalvojumu pateicās federālā imigrācijas departamenta driektors G. P. Allens, norādot, ka, veicot dažādus valdības uzdevumus, viņš vienmēr bijis ciešā kontaktā ar daudzām etniskajām grupām, bet no savas pieredzes var apliecināt, ka latvieši ir ne tikai viena no rosīgākajām un labāk organizētajām, bet arī vērtīga grupa, kuŗa Kanadas kultūras dzīvei devusi nozīmīgu pienesumu. Tālāk G. Allens uzsvēra, ka kanadieši brīvību izprot kā pašu par sevi saprotamu, bet tas nav pareizi, jo vairākas apspiesto tautu etniskās grupas, to vidū arī latvieši, Kanadai parādījuši, ka brīvība arī jāaizstāv un par to jācīnās. Nobeigumā viņš sirsnīgos vārdos, izteicot visu klātesošo domas, aplicināja cerību un vēlējumu, lai Latvija un pārējās apspiestās tautas kļūtu atkal brīvas.

Draudzīgo domu izmaiņa turpinājās līdz vēlai vakara stundai, skiroties apziņā, ka tā nav tikai laipnība vai gadījuma raksturs, bet dziļa vēlēšanās izprast brīvības īsto vērtību — tādu, kādu to baudām Kanadā un citās demokratiskajās valstīs. Bet brīvība ir arī jāaizstāv, un par to jācīnās ne tikai jau apspiestajām, bet arī visām brīvajām tautām. Draudzība un izpratne ir brīvības un cilvēku tiesību pamatā. R. N.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
5¼% par noguldījumiem
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrību, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRIBA IZDARA DZIVIBAS APDROŠINĀŠANU LIDZ $2000.00 vai $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9 — 1 dienā.

TORONTO ZIŅAS

● Divreizdivi nometnes dalībnieki Alberts Upeslācis, Silvija Plīse, Ruta Kalniņa un Guntis Siliņš stāstīja par nometnē gūtajiem iespaidiem un programmu TLB zinātņu kopas sanāksmē, kuŗa notika 20. februārī Latviešu namā paneļdiskusiju veidā I. Alkšņa vadībā. Klausītāju vidū varēja vērēties vairāk vidējās un vecākās paaudzes pārstāvju, jo diskusiju vakarā visi četri jaunieši teicami parādīja Divreizdivi nometnē iegūtās zināšanas, tā attaisnojot ne tikai organizāciju izdotos līdzekļus, bet arī aplieci not lielo darbu, kuŗu jaunatnes audzināšanā veic tieši Divreizdivi pasākums.

● Sv. Jāņa draudzē kristīta Andra Astrīda Freiberga, Arņa un Birutas meita. Salaulāti Kaspars Tūters ar Elizabeti Annu Vilsonu, Vilnis Epneris ar Ilzi Kursi un Leopolds Vēvers ar Ingeborgu Kiršneru.

● Daudzo sarīkojumu virknē 23. februārī bija arī TLTA sestdienas ģimnazijas rīkotais jauno talantu vakars, kas pulcināja ap 160 apmeklētāju. Visu vakara norisi organizēja un vadīja paši ģimnazisti. Paredzams, ka sarīkojums dos ap 100 dol. atlikumu, ko ģimnazija nodos Latviešu nama valdei kā pateicību par piešķirtajām bezmaksas telpām. Sarīkojumu atklāja un vadīja 4. klases audzēknis Andrejs Ezers, bet uzrunu teica viņa klases biedrs Dainis Mārsons, kas priekšnesumu daļā sniedza savu domrakstu „Vecāku un jauniešu attieksmes". Savus sacerējumus nevis lasīja, bet stāstīja vēl Zane Ezera — „Otrs pasaules kaŗš", Valdis Pālens — „Jaltas konference", Sandra Indzere — „Latviešu kaŗavīrs" un Andris Zemītis — „Vakars". Fr. Bārdas dzejoļus deklamēja Māra Prauliņa, bet vairākas tautas dziesmas dziedāja Imants Barušs ar savu māsu Maiju pie klavierēm. Klavieŗu solo sniedza Andris Grants un Ārija Purva, vijoles solo — Arturs Jansons ar Inesi Černovsku pie klavierēm. Māris Siliņš bija iekārtojis ģimnazistu zīmējumu skati, kuŗā bija redzami mākslas vēstures skolotāja J. Zuntaka ieteiktie 15 „anonīmu" autoru darbi. Talantu vakaru vispusīgu padarija arī skolotājas Hedvigas Pētersones sagatavotais R. Blaumaņa humoristiskās skices „Žanis Žampa" drāmatizējums, kuŗā piedalījās Dace Budrēvica, Anna Pētersone, Sarma Zubāne, Maija Asare, Andris Liepiņš un Mārtiņš Zilvers. Vecāku padomes dāmas M. Budrēvicas vadībā programmas dalībniekiem un viesiem bija klājušas tējas galdu. Sarīkojuma nobeigumā ģimnazijas direktrise V. Slavieša iepazīstināja ar šāda audzēkņu pašdarbības pasākuma nolūku un nozīmi.

● TLTA Sestdienas ģimnazijas drāmatiskā pulciņa iestudētās lietuvieša K. Binkas lugas „Jaunaudze" atkārtojuma izrāde notiks 9. martā plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā. Ieeja skolēniem un pensionāriem 50 centu, pārējiem 2 dol.

● Sv. Jāņa draudzes padomes sēdē pieņemts aizvadītā gada darbības pārskats, kuŗu pārrunās draudzes gada sapulcē 16. martā plkst. 12.30 dienā. Draudzes ienākumi bijuši 49.667,53 dol., bet izdevumi 39.396,05 dol., dodot 10.271,48 dol. atlikumu. Draudzes kopīgā mantiskā vērtība ir 297.671,48 dol., bet baznīcas parāds 50.500 dol. Lauku īpašumā Saulainē ieņemti 18.260,94 dol., izdoti 16.526,17 dol., atlikums 1734,67 dol. Padome vienojās gada sapulcē ieteikt draudzes budžetu pieņemt 34.500 dol. apmērā.

● Austrumu draudzes dāmu komiteja 9. martā plkst. 2 pēcpusdienā Barnaba baznīcā (Danforth - Hampton) rīko garīgu koncertu, kuŗā latviešu komponistu darbus dziedās viešņa no Ņujorkas, Ksenija Brante, atzīmējot arī savu 25 gadu atskati mūzikas dzīvē. Koncertā piedalīsies brīvm. Viktors Kviesis.

LONDONA

● Londonā 23. februārī viesojās Čikagas Piecīši ar jautru programmu — nelieliem humoristiskiem skečiem, kuplejām un solodziesmām. Viņu priekšnesumi izraisīja gandrīz nepārtrauktus smieklus. Piecīši bija apmierināti par labo kontaktu ar publiku. Apmierināti varēja būt arī rīkotāji — Londonas latviešu kopa un jaunatnes pulciņš Sakta, jo sarīkojums bija labi apmeklēts. Piecīšus laipni uzņēma un pacienāja LLK dāmu komiteja A. Arndas vadībā kopā ar jaunatnes pulciņu. Ps.

Vajadziga lielāka atsaucība pašu pasākumiem

DV TORONTO NODAĻAS GADA SAPULCES ATZINUMI

Ziņojumu par jaunieģūtā DV nama pirmā gada darbību DV Toronto nod. gada sapulcē 23. februārī sniedza nama pārvaldes prdis R. Kadiķis. Kā katram jaunam pasākumam, arī nama pārvaldei bija jāpārvar sākuma grūtības. Pakāpeniski paveikti nama pārbūves un uzlabošanas darbi. Aizvadītajā gadā namā jau notikuši 28 dažādi sarīkojumi, 14 DV viru koŗa, vairāki teātŗa un citu koŗu mēģinājumi, dažādas sēdes un mazākas sanāksmes neskaitot. Ilgstošu un mērķtiecīgu darbu prasījusi arī Ontario provinces valdības atļauju iegūšana kluba „Jautrais ods" darbības uzsākšanai. Pašreiz klubā atļauts pārdot alu, vīnu un ēdienus, bet speciālos gadījumos piešķir arī citu alkoholisko dzērienu pārdošanas atļauju. Tagad jācenšas klubam iegūt rēgulāru „pilnas bufetes" atļauju, par ko jau ievadītas sarunas. Klubu darbības laikā apmeklējuši ap 2850 viesu. Par kluba pārzini darbojās V. Jostiņš, par saimnieci L. Niedre, bet par nama kopēju K. Purmals. Klubā ieņemti 5509,04 dol., izdoti 3629,98 dol., atlikums 1739,56 dol. Visa nama kopīgie ienākumi, 2500 dol. aizdevumu ieskaitot, bijuši 17,678,08 dol., bet izdevumi 16.594,83 dol. Ziņojuma nobeigumā R. Kadiķis aicināja visus biedrus turpmāk vēl vairāk — kā savu īpašumu — atbalstīt DV nama un kluba darbību.

Par sporta kluba darbību ziņoja tā vadītājs R. Kadiķis. Klubs atzīmējis savas darbības 15 gadu atceri, noorganizējis arī vairākus citus sarīkojumus. Klubā pašreiz ir 12 jauniešu līdz 18 gadu vecumam un 26 pieaugušie, no tiem 14 ir nodaļas biedri, bet vairāki biedri - veicinātāji. Sekmīgākā bijusi kluba basketbola vienība, kuŗa ieguvusi Kanadas latv. meistartitulu. Futbolistiem nācās zaudēt Ziemeļamerikas latviešu meistartitulu, jo vairāku spēlētāju slimības dēļ nevarēja piedalīties finālspēlē. Tomēr nākotnē cerības labākas, jo īstenota doma par pastāvīgu futbola laukuma nomāšanu un sekcijas vadību atkal uzņēmies enerģiskais Arnolds Grīnbergs. Lai īstenotu visus nodomus, kluba budžets paredzēts 1338 dol. apmērā, bet paši sportisti šādu summu nevarēs sagādāt, tādēļ vēlams nodaļas valdes lielāks atbalsts. Aizvadītajā gadā no nodaļas valdes saņemti 250 dol.

Revizijas komisijas ziņojumu sniedza A. Šterns. Nodaļas kase, grāmatvedība un visi norēķini atrasti labā kārtībā. Kases apgrozījums bijis 32026,98 dol., ar 4384,44 dol. atlikumu. Nodaļas valde sevišķi rosīga un sekmīga bijusi jaunu biedru iesaistīšanā. Labi iekārtota arī bibliotēka, kuŗu rosīgi vada E. Plūme.

Debatēs visvairāk skāra sporta kluba darbību, ieteicot tajā iesaistīt vēl vairāk jauniešu, vienojoties, ka turpmāk sporta kluba dalībniekiem sasaucama īpaša biedru sapulce, vēlams pirms nodaļas gada sapulces, kas pēdējos gados nav darīts. Plašas pārrunas izraisīja arī DV nama jautājums, jo nodaļa tajā ieguldījusi visus brīvos līdzekļus. Vairākas citas nodaļas aizdevušas naudu par zemiem procentiem, līdzekļus namā ieguldījusi arī Kanadas DV zemes valde. Delegātu sapulcē pieņemtie noteikumi paredz, ka kopīgā nam līdzīpašnieces var kļūt visas DV nodaļas, ieguldot vismaz 100 dol. Pārāk īsā laika dēļ šie noteikumi vēl nav pilnīgi īstenoti, tāpat vēl turpinās nama darbības instrādāšana. Vairāki priekšlikumi rakstveidā bija nodoti arī gada sapulces vadībai, bet, ar tiem iepazīstoties, vienojās, ka tos galīgā formulējumā izstrādās nodaļas valde saziņā ar nama pārvaldi. Debatēs izskanēja arī doma, ka nama telpas līdz šim nepilnīgi izmantotas, tādēļ saimnieciskais apgrozījums neuzrāda sevišķus panākumus. Tomēr jāievēro, ka darbības sākumā bija nepieciešami lielāki nama pārbūves un uzlabošanas darbi, kuŗi prasīja ne tikai prāvus līdzekļus, bet kavēja arī telpu plašāku izmantošanu. Pēc lietišķām pārrunām visus darbības pārskatus pieņēma un darbiniekiem izteica pateicību.

Spraigas debates bija arī par nodaļas turpmāko darbību, izskanot arī pa kritiskai piezīmei, bet galvenokārt veselai virknei ierosinājumu un ieteikumu, kuŗus jaunajai valdei ar nozaŗu vadītājiem un citiem darbiniekiem nāksies īstenot iespēju un lietderības robežās. Protams, kā vienmēr un visur, viens no galvenajiem jautājumiem skāra jaunatni. Par vēlamu atzina radīt īpašu jaunatnes referenta amatu, kuŗu uzņemtos kāds no pašiem jauniešiem kā nodaļas valdes jaunatnes daļas vadītāja padomnieks vai palīgs. Tāpat turpināma jaunu biedru iesaistīšana nodaļas darbā, biežāk rīkojami biedru vakari, bet biedriem kuplākā skaitā apmeklējami sarīkojumi. Lai turpmāk gada sapulcēs ietaupītu laiku un atvieglinātu tās darbu, nolēma, ka visi paredzētie ziņojumi rakstveidā iesūtāmi iepriekš un publicējami apkārtrakstā. Vēlams sniegt ne tikai kases pārskatu, bet arī bilanci un visas mantības stāvokli.

Nama intensīvākai izmantošanai turpmāk pievēršama se-

(Nobeigums 5. lpp.)

ZIŅAS

...es „Zanis Žampa" drāmati-...ms, kuŗā piedalījās Dace ...ēvica, Anna Pētersone, Sar-...Zubāne, Maija Asare, Andris ...iņš un Mārtiņš Zilvers. Ve- ... padomes dāmas M. Budrē- ... vadībā programmas dalīb-...em un viesiem bija klājušas ...s galdu. Sarīkojuma nobei-...ā ģimnazijas direktrise V. ...eša iepazīstināja ar šāda ...ēkņu pašdarbības pasākuma ...ku un nozīmi.

...TLTA Sestdienas ģimnazijas ...atiskā pulciņa jestudētās ...ieša K. Binkas lugas „Jaun-...e" atkārtojuma izrāde no-...9. martā plkst. 5 pēcpusdie-...atviešu namā. Ieeja skolē-... un pensionāriem 50 centu, ...iem 2 dol.

...v. Jāņa draudzes padomes ... pieņemts aizvadītā gada ...bas pārskats, kuŗu pārru-...draudzes gada sapulcē 16. ...ā plkst. 12.30 dienā. Drau-... ienākumi bijuši 49.667,53 ...bet izdevumi 39.396,05 dol., ... 10.271,48 dol. atlikumu. ...dzes kopīgā mantiskā vērtī-... 297.671,48 dol., bet baznī-...arāds 50.500 dol. Lauku īpa-... Saulainē ieņemti 18.260,94 ...izdoti 16.526,17 dol., atli-... 1734,67 dol. Padome vie-...gada sapulcē ieteikt drau-...budžetu pieņemt 34.500 dol. ...rā.

...ustrumu draudzes dāmu ko-...a 9. martā plkst. 2 pēcpus-... Barnaba baznīcā (Dan- Hampton) rīko garīgu ...rtu, kuŗā latviešu kompo-... darbus dziedās viešņa no ...kas, Ksenija Brante, atzī- ... arī savu 25 gadu atskatt ...as dzīvē. Koncertā pieda-... brīvm. Viktors Kviesis.

LONDONA

...ondonā 23. februārī viesо-...kagas Pieciši ar jautru pro-...mu — nelieliem humoristi-...skečiem, kuplejām un solo-...nām. Viņu priekšnesumi iz- ... gandrīz nepārtrauktus ...lus. Pieciši bija apmierinā- ... labo kontaktu ar publiku. ...erināti varēja būt arī rīko- — Londonas latviešu kopa ...unatnes pulciņš Sakta, jo sa- ...ms bija labi apmeklēts. ...us laipni uzņēma un pacie- ... LLK dāmu komiteja A. ...s vadībā kopā ar jaunatnes ...u. Ps.

...pasākumiem

...NUMI

...šlikumi rakstveidā bija no- ...arī gada sapulces vadībai, ...r tiem iepazīstoties, viено- ...ka tos galīgā formulējumā ...dās nodaļas valde saziņā ...ma pārvaldi. Debatēs izska- ...arī doma, ka nama telpas ...im nepilnīgi izmantotas, tā- ...saimnieciskais apgrozījums ...āda sevišķus panākumus. ...r jāievēro, ka darbības sā- ... bija nepieciešami lielāki ... pārbūves un uzlabošanas ..., kuŗi prasīja ne tikai prā- ...idzekļus, bet kavēja arī tel- ...ašāku izmantošanu. Pēc lie- ...m pārrunām visus darbības ...atus pieņēma un darbinie- ... izteica pateicību.

...raigas debates bija arī par ...as turpmāko darbību, iz- ...ot arī pa kritiskai piezīmei, ...galvenokārt veselai virknei ...nājumu un ieteikumu, ku- ...aunajai valdei ar nozaŗu va- ...em un citiem darbiniekiem ...es īstenot iespēju un liet- ...as robežās. Protams, kā ...ēr un visur, viens no gal- ...iem jautājumiem skāra jau- ... Par vēlamu atzina radīt ... jaunatnes referenta amatu, ... uzņemtos kāds no pašiem ...ešiem kā nodaļas valdes ...atnes daļas vadītāja padom- ...s vai palīgs. Tāpat turpinā- ...aunu biedru iesaistīšana ...jas darbā, biežāk rīkojami ...ru vakari, bet biedriem kup- ...skaitā apmeklējami sarīko- ... Lai turpmāk gada sapul- ...ietaupītu laiku un atvieglі- ...tās darbu, nolēma, ka visi ...dzētie ziņojumi rakstveidā ...tāmi iepriekš un publicējа- ...apkārtrakstā. Vēlams sniegt ...ikai kases pārskatu, bet arī ...nci un visas mantības stā- ...d.

...ama intensīvākai izmantoša- ... turpmāk pievēršama se- (Nobeigums 5. lpp.)

A. Abakuka uzvara trešajā balsošanas gājienā

(Pārnesums no 1. lpp.)

glijas latviešu informācijas centra radīšanu, kuŗa darbības noteikumus pašreiz vēl izstrādā. LN PL atbalstījusi demonstrācijas Pad. savienības izstādes un Čechoslovakijas okupācijas laikā, sagatavojusi skrejlapas un citus materiālus, sūtījusi pārstāvjus Antibolševistiskā bloka un Eiropas brīvības padomes konferencēs. Informācijas centrs sagatavojis izdevumu angļu valodā Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceres gadījumā. Liela vērība veltīta 18. novembŗa sarīkojumiem, kuŗi visur pulcinājuši lielu apmeklētāju skaitu.

No administrātīvās nozares vadītāja N. Bisenieka ziņojuma izrietēja, ka pašreiz darbojas 48 pārstāvības, izkārtota naudas loterija un akcija Ārtava Latvijai, iekasēts nacionālais ziedojums.

Kultūras nozares darbības pārskatu sniedza M. A. Zariņa. No sarīkojumiem īpaši minami Draudzīgā aicinājuma atcere, sūtņa K. Zariņa piemiņas vakars, gleznotāja Kronberga izstāde ar latviešu mūzikas koncertu un koncerts 17. novembrī baznīcā. Visa kultūras darba vainagojums bija Eiropas latviešu 2. dziesmu svētki Hanoverā, uz kuŗiem no Anglijas devās vismaz ap 500 tautiešu — tiešie dalībnieki un apmeklētāji. Mūzikas sacensībās jaunatnei un bērniem turpinātas, bet jūtams piemērotu kompoziciju trūkums. Iecerēts rīkot komponista Alberta Jēruma darbu vakaru Londonā.

Ziņojot par jaunatnes padomes darbu un problēmām, Z. Daškēvica norādīja, ka jāveltī vairāk vērības jaunatnes piesaistīšanai pie latviešu saimes. Izveidojamas bibliotēkas, kuŗās jaunieši varētu atrast piemērotus materiālus studijām, referātiem un pārrunām.

Juridiskās nozares darbība ritējusi agrāko gadu sliedēs, kārtojot testamentu, laulības šķiršanu un mantojumu lietas, kā arī piederīgo aicināšanu no Latvijas. Nozari vada A. Rozentāls, par konsultantiem darbojoties L. Jērumai un T. Strēlertam.

Izglītības nozares ziņojumu sniedza A. Grigulis. Pavisam darbojušās 12 latviešu skolas ar 229 skolēniem un 58 audzinātājiem. Skolēnu skaits mazliet pieaudzis. Visas skolas rosīgi piedalās sabiedriskajā dzīvē, vairākas piedalījušās arī Eiropas latviešu 2. dziesmu svētku bērnu sarīkojumā Hanoverā. Darbojušās bērnu vasaras nometnes trīs vietās, piedaloties 86 bērniem. Gadskārtējās jaunatnes darbu sacensībās piedalījušies 30 dalībnieki ar 32 darbiem. 20 jaunieši izturējuši latviešu valodas vidusskolas pakāpes pārbaudījumus.

Šīki izstrādātu pārskatu par Latviešu mājas Almelijā darbību un saimniecisko stāvokli sniedza J. Skujēvics. Kaut vasarnieku skaits bijis nedaudz mazāks nekā iepriekšējos gados, gads tomēr beidzies ar apmierinošiem rezultātiem. Bijis iespējams atmaksāt deponējumus, segt daļu aizņēmumu un uzrādīt vēl atlikumu. Viss mājas budžets sabalansēts uz 8634/15/5 mārc. Mājā pašreiz uzturas 43 personas. Pēc pašreizējā īres līguma beigšanās būs, varbūt, iespēja māju kopā ar zemi nopirkt, tādēļ mājas komiteja jau tagad sākusi rūpēties par vajadzīgo līdzekļu sagādi.

Ziņojumu par Brīvās pasaules latviešu apvienību sniedza P. Reinhards, informējot arī par ACEN un Eiropas kustības rosību. Par Baltijas padomes darba pārkārtošanu un pēdējā laika darbību ziņoja J. Ranka.

Debatēs visvairāk skāra jaunatnes problēmas, skolu programmu pārkārtošanu, sarīkojumu kvalitātes uzlabošanu, kā arī sadarbību ar citām apspiesto tautu organizācijām.

Revīzijas komisijas ziņojumu nolasīja I. Pālītis, atzīstot, ka LNPL prezidija un Latviešu mājas komiteja darbojusies ļoti sekmīgi, grāmatas vestas kārtīgi un ieraksti saskan ar dokumentiem. Sesija pieņēma visus darbības pārskatus un izteica prezidijam un citām amatpersonām pateicību par sekmīgi veikto darbu.

Sesijas otrā dienā slēgtā sēdē iztirzāja LNPL pašreizējos uzdevumus, iezīmējot turpmākās darbības vadlīnijas nacionālā darba veikšanai. Sekoja atklāta sēde ar amatpersonu vēlēšanām. Padomes locekļu domas dalījās, uń tā tikai trešajā balsošanas gājienā ar divu trešdaļu balsu vairākumu par jauno prezidija priekšsēdi ievēlēja A. Abakuku. Prezidijā ievēlēto amatus vēlāk sadalīja šādi: priekšsēža vietnieks J. Ranka, izglītības nozares vadītājs A. Grigulis, kultūras nozares vadītāja M. A. Zariņa, informācijas nozares vadītājs J. Andrups, administrātīvās nozares vadītājs N. Bisenieks un juridiskās nozares vadītājs A. Rozentāls. Par substitūtiem izraudzīja V. Griguli, Z. Daškēvicu, M. Pālīti, M. Ķeņģi, A. Sili un L. Jērumu. Pārējos amatos ar maz izņēmumiem ievēlēja līdzšinējos: Baltijas komitejā — M. A. Zariņu, Z. Daškēvicu un I. Balodi; ACEN — P. Reinhardu un A. Abakuku; LAK EC — A. Abakuku, J. Ranku, M. A. Zariņu, P. Reinhardu un J. Andrupu; LNPL revīzijas komisijā — I. Pālīti, J. Miezīti un P. Reinhardu; Latviešu mājas komitejā — N. Bisenieku, A. Abakuku un A. Liepiņu.

Eiropas latviešu jaunatnes apvienības valde lūgusi atļaut šāgada kongresu sasaukt Almelijā. Pēc pārrunām padome tam piekrita, uzdodot nokārtojumu mājas pārzinim J. Skujēvicam, M. Ķeņģei un ELJAs pārstāvim. Kongress notiks augusta pirmajā nedēļā.

Bērnu nometne Latviešu mājā Almelijā šogad notiks no 9.—23. augustam, un to vadīs Dr. O. Lūsis. Tai pašā laikā nometne būs arī Hotorpē, kuŗu vadīs māc. J. Jurģis. Trešās nometnes Rovfantā darbības laiks vēl nav zināms.

Galvenie sesijas lēmumi attiecās uz latviešu skolu darbību, mācību programmu saskaņošanu, jaunatnes iesaistīšanu koŗos, jaunu mūzikas darbu sagādi jaunatnei un bērniem, kā arī jaunatnes dienu rīkošanu 1970. gadā. Ar labākajiem novēlējumiem prezidijam, jauno darba posmu uzsākot, sesijas darbinieki šķīrās. A. L.

Iemīlētā rampas gaisma izdzisusi

(Pārnesums no 3. lpp.)

strādāja vācu saimniecībā līdz pensijas izdienai.

Edgara Podisa dzīve bija cieši saistīta ar kultūrālo un sabiedrisko darbu, bet visvairāk laika viņš veltīja teātrim, kas bija viņa sirdslieta. No 1921. gada līdz Latvijas neatkarības iznīcināšanai 1940. gadā viņš darbojās Latgales teātrī Rēzeknē, būdams gan aktieris, gan palaikam arī režisors un teātŗa vadītājs, palīdzot arī sagatavot jaunus skatuves spēkus Latgales teātrim. Kaut viņa tiešais darbs bija armijā, visu brīvo laiku viņš tomēr ziedoja teātŗa mākslai. Latgales teātrī spēlēja arī viņa dzīvesbiedre V. Podisa—Kozlovska.

Dzīvodams Rēzeknē, E. Podiss palīdzēja iestudēt lugas arī teātŗa kopai, kuŗa darbojās pie arodbiedrību apvienības un sastāvēja tikai no amatieŗiem, tādēļ darīja iespējamo, lai kopas dalībnieki pietiekami apgūtu teātŗa mākslu. Teātrim uzticīgs E. Podiss palika arī trimdas gaitās Vācijā. Kādu laiku viņš spēlēja Mērbekas latviešu teātrī, tad pārcēlās uz Augustdorfu, kur izveidoja teātŗa kopu un palīdzēja organizēt Jāņu uzvedumus, uzņemoties to režiju, bet vēlāk izveidoja un vadīja teātŗa kopu Vesthofenā pie Ķelnes, ar kuŗu devās viesizrādēs arī uz citām latviešu apmetnēm. Savas dzīves laikā E. Podiss iestudējis ap 100 lugu, to vidū arī „Ozolnieka meitu", kuŗu vispirms iestudēja Latgales teātrī, bet vēlāk par jaunu Vācijā, pašam spēlējot Ozolnieka lomu.

Līdz aiziešanai veļu valstī Edgars Podiss bija aktīvs arī vispārējā sabiedriskajā darbā. Viņš darbojies vairāku bēgļu nometņu komitejās un DV organizācijā, kādu laiku būdams Rietumvācijas DV zemes valdes kultūras nozares vadītājs, bet līdz pēdējai dienai ilggadējs DV Vesthofenas kopas priekšsēdis. Par sekmīgu darbu E. Podiss bija apbalvots ar DV organizācijas augstāko atzinību — zelta nozīmi, bet Latvijā apbalvots ar Latvijas atbrīvošanas cīņu atceres medaļu, Trijzvaigžņu ordeni, Nopelnu krustu un Aizsargu nopelnu krustu.

A. M.

Zemgales skautu un Dzinteres gaidu novadu vadītāju sanāksmes Kalamazū prezidijs: no kreisās — latviešu skautu priekšnieks F. Šīpols, gaidu novada priekšniece G. Sīka, skautu novada priekšnieks A. Lode, protokoliste I. Zanda un skautu goda tiesas priekšsēdis A. Ozols.

Rikos Kārļa Skalbes nometnī

ASV latviešu skautu jendas Zemgales 3. novada un Dzinteres 2. gaidu novada 30 vadītāji un vadītājas no Detroitas, Klīvlendas, Grand Rapidiem, Saginavas un Kalamazū, piedaloties arī latviešu skautu pr-kam F. Šīpolam, 16. februārī pulcējās Kalamazū un apsprieda darba kārtas galvenos punktus par gadskārtējo lielo nometni, vienojoties, ka tā novada apmērā rīkojama no 22.—24. augustam un nosaucama Kārļa Skalbes vārdā. Sanāksme atstāja nometnes rīkotāju — vecāku padomes izšķiršanā, vai tā organizējama Gaŗezerā, vai arī Grand Rapidu latviešu ev.-lut. draudzes īpašumā Mežvidos. Nometnes iekārtošanas, nodarbību programmas un citiem jautājumiem bija veltīts sēdes ilgākais laiks. Latviešu skautu pr-ks F. Šīpols sanāksmes dalībniekus iepazīstināja ar jau veiktajiem priekšdarbiem latviešu gaidu 50 gadu jubilejas nometnei Kanadā 1972. gadā, kuŗas laikā skauti savukārt atzīmēs jau 55 darbības gadus. Lielajai pasaules latviešu galdu un skautu nometnei vieta izraudzīta Sangvenā, starp Toronto un Londonu.

Sapulce nolēma laikā no 3.—6. jūlijam Gaŗezerā rīkot novada vadītāju sagatavošanas kursus A. Kangara vadībā, līdztekus tai pašā laikā arī kopnieku kursus J. Ozola vadībā, bet 10. un 11. maijā Gaŗezerā paredzēta roveru sacīkšu un orientēšanās sporta diena.

Vajadzīga lielāka atsaucība . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

viska vērība, vajadzības gadījumā izstrādājot arī noteiktas telpu nomas likmes. Sludinājumus ieteicams ievietot arī etniskajā presē. Vairāki sapulces dalībnieki izteicās par bingo spēles atjaunošanu, taču ievērojot to, ka namā iekārtots klubs ar alkoholisko dzērienu lietošanas atļauju, pastāvošie noteikumi to liedz. Viens no pirmajiem jaunās valdes un nama pārvaldes uzdevumiem būs izstrādāt lietderīgu darbības instrukciju, kuŗa sekmētu sadarbību un saimniecisku pasākumu ieņesību. Sapulces dalībnieki atzina, ka ikviena biedra pienākums ir iespēju robežās sekmēt un atbalstīt kā nodaļas valdes, tā arī nama pārvaldes un visu nozaŗu darbību, biežāk apmeklēt sarīkojumus un ieteikt to darīt arī citiem. Apsveŗama iespēja un lietderība namā iekārtot publisku telefonu, cigarešu un atspirdzinošu dzērienu automatus, tāpat populārizējami un atbalstāmi citu organizāciju sarīkojumi, kuŗi notiek DV namā.

Sapulces nobeigumā nodaļas valdes pr-dis I. Zamlovskis pateicās par daudzajiem ierosinājumiem un norādījumiem, kuŗus visi darbinieki labā sadarbības gribā centīsies iespēju robežās īstenot, taču ikvienam biedram jābūt aktīvam ne tikai nodaļas vispārējos un nacionāli sabiedriskajos pasākumos, bet jāatbalsta arī saimnieciski. Vadot sapulces nobeiguma daļu, M. Tože pateicās sanāksmes dalībniekiem par spraigo piedalīšanos pārrunās, bet jo sevišķi nodaļas vanadzēm, kuŗas, R. Zamlovskas vadībā bija gādājušas par siltām brīvpusdienām gada sapulces dalībniekiem.

R. N.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ČIKAGA

● Pazīstamajam pretkomūnisma darbiniekam Tedim Zieriņam Amerikāņu apvienība brīvībai (Freedom Foundation) piešķirusi atzinības rakstu par lasītāja vēstuļu rakstīšanu laikrakstos. Sekojot apvienības tradicijai, šis apbalvojums piešķirts pirmā ASV preidenta Vašingtona dzimšanas dienā.

● Čikagas - Milvoku preses kopas sēdē īsreferātu par aizvadītajā gadā izmākušajām kopas biedru grāmatām lasīja dzejnieks O. Cakars. Pirmo referents apskatīja V. Krāslavieša dzejoļu krājumu „Atzīšanās" (Imantas apgāds Dānijā). Ja līdz šim Krāslavietis bijis pazīstams kā sabiedrisku tematu apdzejotājs, tad šai krājumā parādās arī otrs temats — mīlestības dzeja, kuŗa izteiksmē tikpat spēcīga un valdzinoša. O. Jēgena dzejoļu krājums „Komentāri" (Imantas apgāds Dānijā) parāda autoru kā izsmalcinātu formas meistaru. Krājums sakārtots cikliski, sākot ar dzejnieka dzimtajai vietai veltītu dzejoli un pabeidzot ar dzejnieka dēla dzimtās pilsētas ainavu. Ar pasaules ceļotāja skatienu dzejnieks vēro Rīgu, Kopenhāgenu, Londonu, Romu, Andalūziju un Čikagu, domās arvien atgriezdamies dzimtajā vietā Mālpilī. J. Babres pirmais dzejoļu krājums „Meditācijas" (Šķirmanta apgāds Čikagā) aptver divus tematus — Dievam un cilvēkam. Referents dzejnieci raksturoja kā romantiķi un spēcīgu reliģiskās dzejas pārstāvi. Grāmatai gaumīgu vāku un vinjetes devis O. Jēgens. Čikagas - Milvoku preses kopa paredzējusi martā rīkot Ģirta Salnā vakaru, atzīmējot rakstnieka 60 mūža gadus. Referātu apsolījusi mag. phil. I. Cēbere, savus darbus lasīs autors, Maija vidū paredzēta A. Virsnieka skaņu lielfilmas „Svešās zemēs" izrāde. Sēdi vadīja A. Raidonis, protokolēja I. Šimane. I. Š.

GRAND RAPIDI

● Latviešu skolas Draudzīgā aicinājuma atceres aktā 1. februārī pēc māc. Kr. Hermaņa vadīta svētbrīža par šī aicinājuma nozīmi runāja skolas pārzinis V. Lībants. Iepriecināja bagātīgais dāvanu klāsts skolai, kas nāca ne tikai no organizācijām un atsevišķiem tautiešiem, bet arī no pašiem skolēniem. No draudzes sveica un grāmatu nodeva O. Jirgensons, B. Maine no Latviešu biedrības, organizāciju padomes, draudzes (50 dol.), dāmu komitejas (10 dol), skolotāju kopas (žurnāls „Trimdas skola"), A. Felkers no vecāku padomes (grāmata), I. Vanuška no konkordijas Zinteniece Mičigenas kopas (grāmata), P. Zadvinska no katoļu draudzes (grāmata), P. Ošenieks no Korporāciju kopas (8 dol), O. Jānsone no DV apvienības, vanadzēm un pašu ģimenes (grāmatas un rotaļu klucīši), B. Taube no Studenšu korporāciju kopas (grāmata), J. Daukstes ģimene (10 dol.), skolotāja M. Roziņa (grāmata), J. un E. Miežu ģimene (grāmata), V. Puriņš (grāmata), A. un L. Rupertu ģimene (žurnāli), skolotājs M. Grants (grāmata), prof. R. Markus (grāmata). No pag. gada absolventu klases A. Graube nodeva J. Čakstes ģimenni, bet A. Kazlavska, P. Puriņa I. Vanuškas un B. Taubes ģimeņu bērni — grāmatas. Sekoja audzēkņu priekšnesumi. Nobeigumā vecāki pacināja skolēnus un cieminus ar kafiju un cepumiem. V. Z.

JAUNS LATVIEŠU KATOĻU PRIESTERIS

Sv. Pētera bazilikā Romā 20. decembrī par priesteri iesvētīts Francis Valainis, dzimis 1943. gadā Aglonā, kas tagad dzīvo Davenportā, Aijovas pavasti, ASV. Iesvētīšanas ceremoniālā piedalījās arī jaunā priestera māte Monika Valaine, vecākais brālis Jānis ar dzīvesbiedri Amāliju un otrs brālis priest. V. Valainis. Šo ceļojumu uz Romu bija iecerējis jaunā priestera tēvs Donāts Valainis, bet lielo brīdi nesagaidīja, 1967. gadā aizejot mūžībā.

Francis Valainis 1965. gadā beidzis Sv. Ambrozija kolledžu, Davenportā, iegūstot bakalaura grādu filozofijā un latīņu valodā ar izciliem panākumiem un atzinību. Ievērojot tā izcilās sekmes, viņam piešķīra stipendiju četru gadu teoloģijas studijām Romā. Jaunais priesteris vēl sešus mēnešus turpinās Vatikānā studijas, tad atgriezīsies ASV.

Francis Valainis, jaunākais no četriem ģimenes bērniem, izvēlējās studēt teoloģiju, sekojot vecākā brāļa pēdās — Vitolds Valainis iesvētīts par priesteri jau 1966. g. Davenportā, pabeidzot Sv. Bernarda garīgo semināru un iegūstot maģistra grādu teoloģijā. Pašreiz viņš saistīts draudzes un skolotāja darbā

Vairāk jaunatnes draudzes darbā

TORONTO LATVIEŠU KATOĻU DRAUDZES GADA SAPULCE

Jau 20. gadu sapulcē 16. februārī Latviešu namā pulcējās Toronto latviešu katoļu draudze, piedaloties 59 draudzes locekļiem, kas par sapulces vadītāju izraudzīja K. Zepu, bet par sekretāru J. Dauksti. Draudze dibināta un pirmā sapulce notikusi 1949. gada Pūpolu svētdienā, kā savā ziņojumā norādīja draudzes pr-ks V. Miklašēvics, tādēļ šajā gadā draudze varēs atzīmēt savas darbības 20 gadu atceri. Aizvadītajā gadā draudze bez parastajiem sarīkojumiem noorganizējusi arī Kanadas latviešu katoļu apvienības kongresu un īpašā sarīkojumā atzīmējusi Latgales kongresa atceri. Visi sarīkojumi izdevušies labi, dodot teicamus atlikumus draudzes darbam. Kopīgie ienākumi bijuši 2160,70 dol., bet izdevumi 971,71 dol.; gada atlikums bijis 1188,99 dol., divas Latviešu nama akcijas 200 dol. vērtībā iegādāti. Draudzes dievkalpojumi notiek katru otru svētdienu lietuviešu baznīcā, izņemot jūliju un augustu. Draudzes gans un garīgais aprūpētājs ir tēvs Jānis no Montrealas.

Par draudzes dāmu komitejas darbību ziņoja pr-ce M. Leja. Sevišķi labi izdevusies gadskārtējā rīkotā mantu loterija, šogad dodot 437,57 dol. atlikumu. Komiteja papildinājusi arī savu inventāru. 2. maijā paredzēts rīkot īpašu jaunatnes dievkalpojumu. Ierosināja pie draudzes organizēt jaunatnes pulciņu.

Lauku īpašuma Mežciems saimnieciskās kopas pr-ks A. Ģertmanis informēja par Mežciemā paveiktajiem uzlabojumiem un sarīkojumiem. Tūlīt pēc draudzes gada sapulces atsevišķa sanāksme vēl notika Mežciema saimnieciskās kopas dalībniekiem.

Par LNAK darbību informēja draudzes deleģētā LNAK padomes locekle B. Senkēviča.

Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza sekretārs V. Korojkēvics, norādot, ka draudzes palīdzības fondā uzkrātie līdzekļi ir 1263,76 dol., bēru fondā 554 dol. un atsevišķajā Mežciema kontā 1319,70 dol. Draudzes valdes un nozaŗu darbība atzīstama par rosīgu un sekmīgu, arī kase un grāmatvedība labā kārtībā. Revīzijas komisijas ieteikumu visus aiņojumus pieņemt un visiem darbiniekiem izteikt pateicību sapulces dalībnieki pieņēma bez iebildumiem.

Šim darbības gadam draudzes valdē ievēlēja A. Vuciņu ar 41 balsi, P. Broku (38), V. Miklašēvicu (36), J. Budži (35), A. Začu (28), A. Rēķi (28) un A. Ikavnieku (27), bet par kandidātiem A. Niedru un P. Ertu. Revīzijas komisijā ievēlēja B. Loginu, V. Korojkēviču un K. Garjāni, bet dāmu komitejā — M. Leju, D. Niedru, V. Niedru, M. Ķivlenieci, O. Beču, Z. Zepi, A. Locāni, E. Ertu un V. Ernšoni.

Pārrunājot turpmāko darbību, sapulce vienojās 23. martā plkst. 5 pēcpusdienā lietuviešu baznīcā rīkot soprāna A. Sapales-Raikovskas garīgu dziesmu koncertu. 4. maijā bīskaps J. Rancāns atskaitīsies uz 45 darba gadiem bīskapa amatā, ko draudze paredz atzīmēt ar īpašu sarīkojumu. Vasarā tēvs Kučinskis no Eiropas ieradīsies ASV un Kanadā, arī viņa viesošanās laikā organizēs piemērotu sarīkojumu. Tāpat iecerēts rīkot raību vakaru draudzes jauniešiem. Pārrunās izskanēja arī doma apsvērt iespējas katoļu veco laužu mītnes iegādei vai būvei. K. Zeps vēl informēja, ka Indianapolē pašreiz sagatavo un tuvākajā nākotnē iznāks latgaļu tautas dziesmu krājums, kuŗu ieteica visiem iegādāties.

Draudzes locekļi un labvēļi savas balss tiesības Latviešu namā draudzei nodevuši par 76 akcijām. Līdzšinējais draudzes pārstāvis Latviešu namā V. Korojkēvics darba apstākļu dēļ no pienākumiem atteicies, tādēļ tuvākajā laikā sasauks akciju turētāju sanāksmi.

Mežciema saimnieciskās kopas gada sapulci vadīja tās pr-ks A. Ģertmanis, bet protokolēja A. Stilbergs. No kopas 69 dalībniekiem piedalījās 35.

Pēc iesvadītajā gadā paveiktajiem Mežciema uzlabojumiem ziņoja A. Ģertmanis. Paplašināts un iztaisnots galvenais iebraucamais ceļš, uzlaboti arī vairāki pievedceļi, bet jaunajā apbūves rajonā jau iekārtots piemērots ceļš. Ceļu būvei vien pērn izdoti vairāk nekā 3000 dol. Paplašināts un uzlabots arī sporta laukums, tāpat automašīnu novietošanas laukums. Kalna nogāzēs izdariti meliorācijas darbi. Uzcelti jauni vārti un galvenajā laukumā karogmasti. Kopas valde jau ievadījusi sarunas par zemes piepirkšanu, lai visa Mežciema territorija varētu piekļauties apkārtējiem ezeriem. No jauna iekārtotajā apbūves rajonā iedalīti 18 gabali privāto vasaras mītņu būvei, no kuŗiem 13 jau pārdoti. Par jauno apbūves vietu ieguvēju pārstāvi pie kopas valdes darbosies J. Sv.-lāns. Šovasar valde paredzējusi turpināt ceļu izbūves un uzlabošanas darbus, galvenokārt talku veidā. Ikvienam Mežciema dalībniekam jānostrādā vismaz viena talkas diena, vai atpērkoties jāziedo 10 dol. Pērn Mežciemā no jauna uzceltas divas privātās vasaras mājas, tā kopā ar jau agrāk celtajām tagad ir jau 24 vasaras mājas, bez tam vēl kopīgā pārvaldes ēka un atsevišķa sarīkojumu zāle. No Mežciema dalībniekiem kā ziedojums tuvējās Brēsbridžas slimnīcas paplašināšanai savākti 100 dol.

Pārrunās sapulce vienojās, ka paturamas līdzšinējās likmes Mežciema apmeklētājiem un iebraucējiem, ieteicot tiem iegādāties sezonas kartes. Mežciemā rīkos gadskārtējo Jāņu sarīkojumu, kā arī Rudzupuķu balli, bet no jauna īpašu sarīkojumu jauniešiem.

Kopas valdes un revīzijas komisijas plānvaru laiks vēl nav beidzies; pārvēlēšana būs nākošajā gadā. Par Mežciema uzraugu apstiprināja līdzšinējo A. Budži, bet par sporta vadītāju A. Niedru. Pie kopas valdes par līdzšinējo apbūves gabalu ieguvēju pārstāvi darbojas A. Ikavnieks.

R. N.

Priesteris Francis Valainis

Sv. Marijas draudzē Keokukē, Aijovā.

Pēc jaunā priestera iesvētīšanas Romā Valainu dzimta devās ceļojumā pa Eiropu. Lesterā, Anglijā, dzīvo Monikas Valaines brālis prāv. J. Savickis, kas aprūpē Anglijas latviešu katoļus. Nozīmīgs gadījums bija, kad kārtējā svētdienas dievkalpojumā Koventrijā prāv. J. Savickim asistēja abi māsas dēli — jauniesvētītais priesteris Francis Valainis un priest. Vitolds Valainis.

L. Z.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZAS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $24.500, iemaksa $4.000.

Kennedy — St. Clair: Atsevišķs 5 istabu bungalovs ar pagrabā izbūvētu atpūtas telpu. Privāts iebraucamais ceļš. Cena $20.000, iemaksa $4.000.

Avenue Rd. — Lawrence: Atsevišķa 7 istabu dubultķieģeļu māja ar piebūvētu garāžu. Ūdens eļļas apkure. Pagrabā izbūvēta atpūtas telpa.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGAKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

28. februārī — plkst. 8.30 vak. Latviešu namā TLB inženieru un techniķu kopas sanāksme, V. Sabanska referāts „Skaņu filmas technoloģija."

1. martā — pl. 7 vak. Dainas koris rīko Em. Dārziņa vakaru Latviešu namā.

2. martā — plkst. 3.30 p.p. Pavasara modes skate DV namā, 125 Broadview Ave. Vanadžu sarīkojums.

2. martā — pl. 4 p.p. Plkv. O. Kalpaka bataljona sarīkojums, ziedu nolikšana Jorkas kapos; pl. 6 vak. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

8. martā — pl. 7.30 vak. balle (pret ielūgumiem) Seaway Towers, 1926 Lakeshore Blvd. W.

9. martā — plkst. 2 pēcp. garīgs koncerts Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave. (Chester paz. pietura). Dziedās Ksenija Brante, ērģeles — brīvm. Viktors Kviesis.

9. martā — pl. 5 p.p. Latviešu namā TLTA sestdienas ģimnazijas uzvedumā K. Binkas „Jaunaudze".

No 13. — 23. martam Sv. Jāņa draudzes sarīk. zālē, 200 Balmoral ielā, Jāņa Zuntaka gleznu izstāde. Atklāšana 13. martā, pl. 8 vak.

15. martā — pl. 8 vak. Latviešu namā vīru ansambļa „Kalvis" koncerta atkārtojums.

15. martā — pl. 7.30 vakarā DV namā sadraudzības vakars sakarā ar DV Kanadā delegātu sanāksmi. Piedalās DV teātris Kanadā.

16. martā — plkst. 6 vak. Latviešu namā augšējā zālē trīs viencēlieni A. Straumaņa iestudējumā un DV TK uzvedumā.

23. martā — plkst. 5 p.p. Latviešu jaunatnes mūzikas pēcpusdiena Latviešu namā.

23. martā — pl. 3 pēcp. Gaujas gaidu vienības Lieldienu sarīkojums Sv. Jāņa baznīcas telpās, 200 Balmoral Ave.

10. aprīlī — plkst. 8 vak. Ģirta Tiltiņa gleznu izstādes atklāšana Sv. Jāņa baznīcas zālē.

12. aprīlī — pl. 8 Sv. Andreja baznīcā Sv. Andreja ev.-lut draudzes koŗa 17. gadskārtējais garīgs koncerts ar četru solistu un simfoniskā orķestra piedalīšanos.

3. maijā — plkst. 8 vakarā DV namā Maija balle ar Maija karalienes vēlēšanām.

NIAGARA

26./27. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.

OŠAVA

8. martā — plkst. 7 vak. DV nodaļas 1 gada dibināšanas atceres vakars Grandview Golf kluba zālē.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

1. martā — plkst. 8. vakarā Šelburnā, Leģiona zālē, DV Druvas nodaļas kopīgi ar Latviešu lauksaimniecības biedrību rīko saviesīgi jautru vakaru ar deju. Programmas daļā piedalīsies V. Ādlera vokāli mūzikālais trio.

HAMILTONA

No 7. — 21. martam — Tālivalža Ķiķaukas akvareļu izstāde Beketa mākslas galerijā (142 James St. S.), atvērta no otrdienas līdz sestdienai pl. 10—5 p.p., piektdienās no 10 — 9 vakarā un svētdienās 2 — 5 p.p.

8. martā — plkst. 7 vak. inžen. V. Sabanska referāts par tematu „Lidojošie šķīvji — fakts vai ilūzija?" Rīko HLB dāmu komiteja 16 Queen St. N.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss ....
Adrese: ....
....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..................
.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....
Abonēšanas maksa $2.00 par 1 mēn., $5.50 par 3 mēn., $10.00 par 6 mēn., $18.00 par gadu.

BRŪNĀ EMIGRANTE

Tāpat kā politiķi, arī makšķernieki cenšas saviem līdzpilsoņiem iztēloties par cēliem ideālistiem. Makšķernieks, lai nodrošinātu ideālista ģīmi, apgalvo, ka dzīvē par visu vairāk vērtē gara un miesas šķīstīšanos klusā, idilliskā, svaiga gaisa piesātinātā dabas stūrītī. Patiesībā makšķernieki ir tikai slīpēti pseudoideālisti, kas mazu blēdīšanos uzskata par neatņemamu profesionālu izdarību. Daži reakcionāri vēl šobaltdien — tikai tādēļ, ka makšķernieki vienu otru reizi drusku pārspīlē izvilkto lomu dimensijas un dzīvsvaru — dēvē makšķerniekus par rūdītiem meļiem.

Mazas lietas par lielām neiztaisa tomēr makšķernieki vien. Pat caurmēra trimdas tautietis nesaprotamu iemeslu dēļ nemīl atklāt paziņām, kādā darbā nopelna dienišķo maizīti. Tā nesen prasīju kādam vecam draugam: „Un kā tev veicies ar darbu?" Draugs, acis nepamirkšķinot, atbildēja: „Lieliski. Strādāju izglītības resorā." Kad šķīrāmies, drauga sirdsapziņa tomēr pamodās, un viņš piebilda: „Tīru vienā kanadiešu skolā telpas." Man bieži rodas aizdomas, lasot laikrakstā ziņas par mūsu organizāciju un trimdas darbinieku panākumiem, ka tie nestāv nemaz pārāk tālu no makšķernieku stāstiem. Es bieži naktīs pamostos un sāku domāt, cik liels un atbildīgs nacionālpolītisks darbs gan jāveic mūsu centrālās apvienības pilnvarotiem pārstāvjiem tādos nozīmīgos centros, kā Orilijas un Reddīras miestiņos. Reiz, kad Koučičiga ezerā man samaitājās laivas motors, es veltīgi izmēģinājos atrast Orilijā šo pilnvaroto pārstāvi, lai saņemtu vismaz morālu atbalstu.

Jāatzīst, ka neesmu nemaz labāks par kuŗu katru citu makšķernieku. Šad un tad personīgā prestiža dēļ esmu šo un to noklusējis un vismaz vienu reizi, acis nepamirkšķinot, mānījies tā, ka ausis kustas.

Pirms gadiem, kad Saulaine vēl bija visu Kanadas latviešu Medīna un Meka, mani pirmie raksti avīzē par zivīm bija vienā rāvienā padarījuši mani par lielāko autoritāti citu makšķernieku acīs. Bieži bija grūti atkauties no pēkšņi radušamies draugiem, kas par katru cenu vēlējās nākt man līdz pamakšķerēt labākajās Notavasagas upes līdaku un foreļu vietās. Bet ir tačū zināms, ka labākās vietas neviens makšķernieks nerāda pat savam miesīgajam brālim.

Sevišķi neatlaidīgs līdznācējs tai laikā gribēja būt Kalniņa kungs. Tā kādā rītā, kad biju plānojis doties uz savu labāko slepeno upes līcīti, ausis kustinot un acis nemirkšķinot, teicu: „Šorīt, Kalniņa kungs, nekāda makšķerēšana nesanāks. Mēģināšu teltī kārtīgi izgulēties." Kalniņa

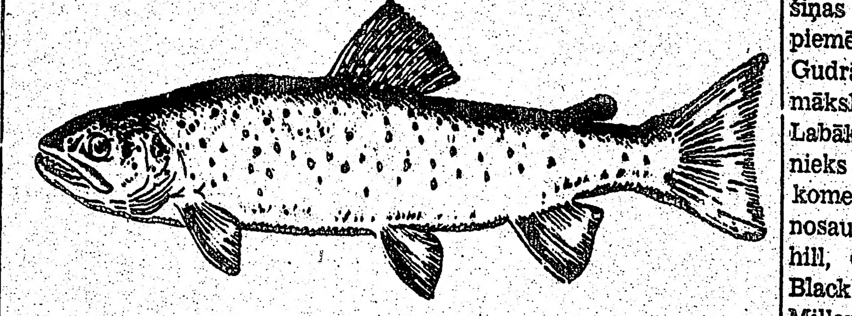

kungs bija ļoti vīlies un aizgāja uz upi viens. Pusstundu vēlāk es sēdēju savā izredzētajā līcītī. Pēc kādām četrām stundām atgriezos, jo manu pludiņu tai dienā negribēja pakustināt pat muļķīgākais sakerītis. Uzkāpis Saulaines pagalmā, priekšā atradu Kalniņa kungu. Visu Saulaines vasarnieku apbrīnots, viņš rokā turēja vismaz savas četras mārciņas smagu brūno foreli. Tādu kukaini vēl neviens Notavasagas upē nebija izvilcis. Greizsirdībā varēju vai stāvus zemē līst. Klusībā apņēmos līdz nākošajai reizei vairs nemānīties un cerēju, ka drīzumā Kalniņa kungs aicinās mani līdz uz savu brūno foreļu līcīti.

Brūnā forele Ziemeļamerikā ir tāda pati emigrante kā mēs. Pirmajām brūnajām forelēm iecelošanas papīrus no Vācijas 1883. gadā izkārtoja vācietis fon Bērs. Viņš aizsūtīja savam draugam — Longailendas zivju audzētavas vadītājam Martenam 80.000 brūno foreļu ikru. Neizšķīlušās brūnās foreles tālo ceļu pārcieta labi. Martens gādāja, lai viņa zivju audzētavā no ikriem izkūņotos veselīgi mazulīši, un tā vācu izcelsmes brūno foreļu jaunieši drīz vien jaunā kontinenta strautiņos un upēs jutās itin labi. 1886. gadā jaunās emigrantes sasniedza arī Kanadu. Tagad brūnās foreles, izņemot karsto dienvidu daļu, izplatījušās visā kontinentā, kļūstot par vienu no internacionālākajām zivju pasaules pilsonēm. Bez Eiropas un Amerikas tā dzīvo arī Vidējos austrumos, Ziemeļafrikā, Dienvidamerikā, Āzijā, Austrālijā un Jaunzēlandē.

Jaunajai emigrantei sākumā Amerikā nebija viegls mūžs. Tai nācās piedzīvot diskrimināciju, un, tāpat kā uz citiem emigrantiem, vietējie uz to raudzījās aizdomīgi. Šī kontinenta makšķernieki apgalvoja, ka brūnā forele esot neglīta, negaršīga un slinka cīnītāja auklas galā. Tā kā ūdeņos, kuros parādījās brūnā, drīz pazuda pārējās foreles, tad jaunieceļotājai piedēvēja arī kanibālismu. Laika tecējumā brūnā forele visus pārmetumus un nievas pacietīgi panesusi. Jaunajos dzīves apstākļos, tāpat kā citi emigranti, tā ātri iedzīvojās, un tagad to neviens makšķernieks vairs neiedrošinās dēvēt par DF. Atšķirībā no DP (Displaced person) DF savā laikā nozīmēja Dirty fish. Makšķernieki brūnaļu tagad sākuši uzskatīt pat par drošāku upuri, jo pēc tās nav jābrauc simtām jūdžu tālu. Brūnā piesārņotajos un siltajos pilsētu tuvumā atrodamajos ūdeņos izrādījusies daudz izturīgāka nekā tās dzimtās foreļu pasaules māsīcas un brālēni. Brūnās foreles prestižu ievērojami vairojusi tās nenoliedzamā inteliģence.

Makšķerniekam tā nebūt nedodas viegli rokā. Izvilkt strauta vai varavīksnes foreli ir liela māka, bet iegūt brūno foreli ir jau sasniegums, kas makšķernieku ierindo brīvmakšķerniecības ložas 33. pakāpē.

Kā jau pats brūnās foreles nosaukums norāda, tā savai garderobei izvēlējusies brūnas krāsas drānas. Sāni tai ir kafijas brūnumā, ap viduci kafijai jau pievienojot krietna krējuma piedevu, bet pavēdere iedzelteni balta. Brūnās foreles skaistumu vairo apkaisīšanās ar melniem, oranžiem un sarkanīgiem punktiņiem.

Īstens sporta makšķernieks mēģinās piemānīt brūnaļu ar mākslīgo mušiņu vai citu mākslīgu kukainīti kā ēsmu. Mākslīgās mušiņas lietošanai nepieciešams arī piemērots kāts, aukla un spole. Gudrā brūnaļa ir ļoti izvēlīga mākslīgo māneķļu nogaršošanā. Labākos panākumus makšķernieks var nodrošināt ar (lietoju komerciālos angliskos māneķļu nosaukumus) Adams, Light Cahill, Quill Gordon, Blue Dun, Black Gnat, Hendrickson, White Miller, Royal Coachman, Ginger Variant un citiem māneklīšiem.

No slapjām mušiņām brūnajām forelēm patīks March Brown, Grey Miller, Cahill, Leadwing Coachman un Gold Ribbed Hare's Ear.

Brūnās foreles var makšķerēt arī ar parasto spiningu. Arī tādā gadījumā var lietot mākslīgos māneķļus, bet ir pierādījies, ka brūnaļa itin viegli iekrīt arī uz spriganu slieku. Sliekai jāļauj nogrimt līdz dibenam, kur brūnās foreles mēdz sapulcēties Divreizdivi nometnēs, bet tad makšķerniekam jāsāk lēni virzīt ēsmu uz augšu. Arī maza mailīte nav zemē metams ēsms. Brūnaļa nestsakās arī no maza vēzīša, vardītes un spārītes. Labākie makšķerēšanas mēneši ir aprīlis un maijs, bet tālāk uz ziemeļiem, sevišķi Kanadā, arī jūnijs un jūlijs var izrādīties ļoti sekmīgi. Agrā pavasarī labākās ir dienas stundas, bet vēlāk, kad ūdens iesilis, vēla pēcpusdiena un pievakare dos teicamus rezultātus. Karstajos vasaras mēnešos nevajadzētu aizmirst arī krēslas un nakts stundas, jo brūnaļas, tāpat kā daudzas citas zivis, naktī neiet gulēt, bet dodas piepildīt savus vēderiņus.

Dienas laikā brūnās foreles nemēdz sauļoties, tādēļ tās jāmeklē ēnainos atvaros, pie klintīm un siekstām, vai zem tiltiem. Vasarā tās iemaldās arī diezgan straujos ūdeņos, īpaši upēs ar lieliem akmeņiem, aiz kuŗiem izveidojas rāmāks ūdens. Bieži vien brūnās foreles vakaros no savām paslēptuvēm dodas pamedīt seklākās vietās.

Piedzīvojis makšķernieks, dodoties uz brūnajām forelēm, vispirms centīsies rūpīgi papētīt upi un mēģinās atrast vietu, kur palaikam brūnaļas no dziļuma uzpeld līdz upes līmenim norīt kādu iekritušu kukainīti. Mazi ūdens riņķīši mierīgajā ūdens virsmā norāda brūnaļas klātieni. Bradāšana pa ūdeni un trokšņaina skraidīšana pa krastu gudrās foreles var aizbaidīt. Kā uz visām forelēm, tā arī uz brūnaļām, makšķerniekam jāiet klusu, zagšus, kā kaķim uz pelītēm.

Brūnās nav lielas cīnītājas, tikai lielāki eksemplāri auklas galā izlēks no ūdens. Tās ātri nogurst, un tad malā dabūt tās vairs nav grūti. Mazos strautos atrodamās foreles būs 3—4 mārc. smagumā, lielākās upēs var rēķināties ar 8—10 mārc. eksemplāriem, bet arī vairāk nekā 20 mārc. brūnaļas nav nekāds septītais pasaules brīnums. Ziemeļamerikas rekords brūno foreļu klasē pieder Džordžam Langdonam ar 26 mārc. un 2 unces smagu rekordlomu. Pati lielākā brūnā forele izvilkta Skotijā un svērusi 39½ mārciņas.

Mazās un vidējās brūnaļas ir ļoti garšīgas. Tām ir stingra, bet mīksta gaļa. Lielās ir sīkstākas, un parasti makšķernieks tās uz pannas neliek. Lielu brūno foreli katrs saprātīgs makšķernieks nodos izbāšanai, jo varbūtība, ka otru reizi viņš notvērs tikpat lielu brūnaļu, ir pavisam niecīga.

A. Pelēkais

Garīgs koncerts

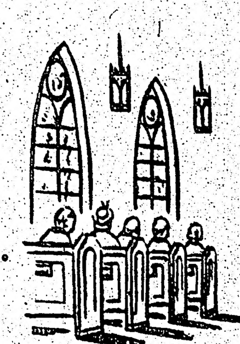

Svētdien, 9. martā, pl. 2 pēcp.
Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.
(Chester pazemja pietura)

Koncertdziedātāja Ksenija Brante — soprāns
Brīvmākslinieks Viktors Kviesis — ērģeles

Ieeja koncertā $1.50, bērniem un skolēniem brīva.

Pēc koncerta draudzes vakars ar mākslinieces KSENIJAS BRANTES 25 G. DARBA ATCERI mūzikas laukā.

AUSTRUMU DRAUDZES DĀMU KOMITEJA

42 gadus veca sieviete
VĒLAS ATRAST
SEV DRAUGU —
VĪRIETI,
kas neskumst par pagātni un nebēdājas par nākotni, bet mēģina atrast savu ilgu piepildījumu tagadnē.
VECUMS NAV SVARĪGS.
Ofertes šīs avīzes kantorī „ELLAI"

Negaidīta „tikšanās" ar Jāni Konradu

Tālu no Eiropas vadot savas dienas, nav retums, ka dažs labs notikums latviešu prominentāko trimdas personību dzīvē Ziemeļamerikas latviešus sasniedz vienīgi kā vāja atbalss, kaut Eiropas valstu prese tam reizēm veltī it lielu vērību.

Tā negaidīta, bet jo patīkama „tikšanās" nule iznāca, pašķirstot holandiešu izdevumu angļu valodā „The Holland Herald", ar kādreizējo latviešu vairākkārtējo pasaules rekordistu peldēšanā Jāni Konradu, kas kā Austrālijas reprezentants 1960. gada olimpiskajās spēlēs Romā izcīnīja zelta medaļu. „The Holland Herald", ievietojot arī uzņēmumu, ziņo par viņa laulībām ar skaisto blondo holandieti Marijki Bunderi, apzīmējot abu mīlas stāstu par 1968. gada „visfotoģeniskāko romanci".

Savā janvāŗa izdevumā „The Holland Herald", kuŗa galvenā redakcija ir Amsterdamā, ar nozarēm Anglijā, ASV, Jaunzēlandē un Japānā, ievietojis Jāņa Konrada un Marijkes Bunderes pērnvasar izdarīto uzņēmumu peldtērpos ar it pagaŗu rakstu, no kuŗa izriet, ka abu sirdīs mīlestība iedegusies, tā sacīt, ar „pirmo šļa tienu": Jānis ar Marijki iepa inies ekskluzīvajā Starptautiskajā līliju klubā Šantiji, Francijā, kurā viņš darbojās par peldēšanas treneri, līdztekus vadot arī labi ejošu peldkostīmu uzņēmumu. Tuvākajā nākotnē J. Konrads ar dzīvesbiedri nodomājuši apmeklēt Amsterdamu, lai veicinātu uzņēmuma noietu arī Holandē.

Ziņa par Jāņa Konrada laulībām pati par sevi nav jauna, jo par to jau pērn ziņoja Eiropas un Austrālijas latviešu laikraksti, tāpat bija zināms, ka kādreizējais peldēšanas „brīnumbērns" (tāpat kā māsa Ilze Konrade), kuŗa pasaules rekordus savā laikā uzskatīja par tādiem, kuŗus ilgi nepārspēs (bet notika pretējais), Francijā strādā par treneri, bet šo „tikšanos" sevišķi jauku padara tas, ka tā negaidīti notikusi holandiešu izdevuma slejās.

—ns

Jānis Konrads ar dzīvesbiedri Marijki Bunderi.

Jānis Tanks

TORŅI

Jau divdesmit piecus gadus es skatos pa vienu un to pašu logu. Manas mājvietas ir mainījušās, zemes arī, bet logs palicis tas pats. Skats, ko redzu, arī tas pats!

Tur, pāri namu jumtiem, ir kāds baznīcas tornis. Torņa pamatni un pašu celtni es neredzu. To aizsedz kāds četrstāvu nams ar augstu, divdaļīgu jumtu un uz āru izbīdītiem logiem. Tornis iestīdz debesīs atsevišķos posmos. Es skaitu: viens, divi, trīs ...seši, —un tad septiņi. Tā ir pati smaile ar gaili galā, jā—liekas — tas ir gailis...

Tornis deg! Dūmi un ugunsliesmas to apvij kā sarkanmelna čūska un paliek vairs tikai pamatdaļa kā ugunsdzēsēju tornis sešdesmit tūkstoš iedzīvotāju lielajā pilsētā, jūras krastā, kur viļņi tai skalojas pie pašām kājām.

Nē, tas nav arī strupais ugunsdzēsēju tornis ostas pilsētā, bet ieduŗas debesīs smails kā šķēps, un saule ielejas tā kaparā, pāri vecās Hanzas pilsētas senlaicīgo noliktavu rindai, ar zelta spožumu.

Es skatos vēl vienmēr pa vienu un to pašu logu, bet tirdzniecības dievs Merkūrs Leļļu tilta galā atgriezis savu kailo atlētisko augumu un ar plato muguru aizsedzis skatu. Es redzu tikai vaŗa torņus, vecās sāls noliktavas un Leļļu tiltu.

Pāri tiltam skaļi dārdot skrej vilcieni, un zem tā plūst plata upe, dziļiem ūdeņiem slīdot uz jūru. Neviena nedzīvā ķipara vairs nav uz tilta, un dievs Merkūrs, kurš sarga savā tilta lelles, šeit nekad nav bijis. Marionetes ir pašā pilsētā, un viņu dievs sēž kaut kur citur aiz bieziem mūriem, ar torņiem un sargiem visapkārt.

Torņi deg, torņi arī kādreiz grūst!

Jau divdesmit piecus gadus es vēl vienmēr skatos pa to pašu logu.

TEICAMA GRĀMATA DĀVANAI
Ingrīdas Vīksnas
UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS
Dziļi personiska pārdomu dzeja, kas rāda mūsu nemitīgo mainīšanos līdzi laika plūsmai. Ar savu piekto grāmatu Ingrīda Vīksna pierāda savu īpatnējo, atšķirīgo stilu un seju mūsu daudzo dzejnieku starpā.
Grāmatai apvalku zīmējis Ed. Dzenis.
GRĀMATAS CENA $4.20
Grāmata pasūtināma DV GRĀMATNĪCĀ — 491 College Street, Toronto 4, Ont.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
1969. GADA JAUNIE MODEĻI
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO

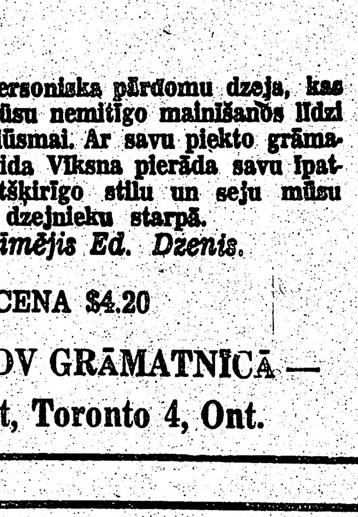

Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

RCIET PASI SAVUS IPAŠUMUS!

e Rd. — Lawrence; Atsevišķa 7 istabu dubultu māja ar piebūvētu garāžu. Ūdens ejļas apPagrabā izbūvēta atpūtas telpa.

BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ MĀJAS LIELĀ IZVELE VISA PILSETĀ.

igs
certs

martā, pl. 2 pēcp.
znīcā, 361 Danforth Ave.
ja pietura)

ātāja Ksenija Brante — soprāns
hieks Viktors Kviesis — ērģeles

certā $1.50, bērniem un skolēniem brīva.

certa draudzes vakars ar māksliniecēs
JAS BRANTES 25 G. DARBA ATCERI
mūzikas laukā.

AUSTRUMU DRAUDZES DĀMU KOMITEJA

upēs var rēmārc. eksemirāk nekā 20
nekāds sepums. Ziemeļbrūno foreļu
žam Langdo2 unces smalielākā brūkotijā un svē-

brūnajas ir
stingra, bet
ir sīkstākas,
nieks tās uz
brūno foreli
šķernieks noarbūtība, ka
s tikpat lielu
niecīga.
A. Pelēkais

42 gadus veca sieviete
VĒLAS ATRAST
SEV DRAUGU —
VIRIETI,
kas neskumst par pagātni
un nebēdājas par nākotni,
bet mēģina atrast savu
ilgu piepildījumu tagadnē.
VECUMS NAV SVARIGS.
Ofertes šīs avīzes kantorī
„ELLAI"

TORŅI

us gadus es
to pašu lo-
ir mainīju-
logs palicis
edzu, arī tas

jumtiem, ir
. Torņa pa-
es neredzu.
stāvu nams
jumtu un
iem. Tornis
viskos pos-
s, divi, trīs
ni. Tā ir pa-
ā, jā—liekas

un ugunssarkanmelvairs tikai
dzēsēju torš iedzīvotāras krastā,
pie pašām

pais ugunspilsētā, bet
s kā šķēps,

un saule ielejas tā kaparā, pāri vecās Hanzas pilsētas senlaicīgo noliktavu rindai, ar zelta spožumu.

Es skatos vēl vienmēr pa vienu un to pašu logu, bet tirdzniecības dievs Merkūrs Lejļu tilta galā atgriezis savu kailo atlētisko augumu un ar plato muguru aizsedzis skatu. Es redzu tikai vara torņus, vecās sāls noliktavas un Lejļu tiltu.

Pāri tiltam skaļi dārdot skrej vilcieni, un zem tā plūst plata upe, dziļiem ūdeņiem slīdot uz jūru. Neviena nedzīvā ķipara vairs nav uz tilta, un dievs Merkūrs, kurš sarga sava tilta lelles, šeit nekad nav bijis. Marionetes ir pašā pilsētā, un viņu dievs sēž kaut kur citur aiz biezām mūrim, ar torņiem un sargiem visapkārt.

Torņi deg, torņi arī kādreiz grūst!

Jau divdesmit piecus gadus es vēl vienmēr skatos pa to pašu logu.

ĀMA GRĀMATA DĀVANAI

snas

Dziļi personiska pārdomu dzeja, kas rāda mūsu nemitīgo mainīšanos līdzi laika plūsmai. Ar savu piekto grāmatu Ingrida Vīksna pierāda savu īpatnējo, atšķirīgo stilu un seju mūsu daudzo dzejnieku starpā.
apvalku zīmējis Ed. Dzenis.

RĀMATAS CENA $4.20

ūtināma DV GRĀMATNĪCĀ —
llege Street, Toronto 4, Ont.

TOMAŠINAS

ELLE

VY II

NTO
UDE
1131

Mūsu ilggadējais apvienības biedrs

Otto Krolls

dzimis 1888. g. 26. maijā Inčukalnā,
miris 1969. g. 2. februārī Čikagā

Viņu mīļā pieminā paturēs
DAUGAVAS VANAGU
APVIENĪBA ČIKAGĀ

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS
BIROJS
Roncesvalles Chapel
433 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās.

IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERĪGOS UN PAZIŅAS

PAGAUGSAIŅI	Cenas ASV dolaros
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg	18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg	19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	32.00
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg	16.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg	22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg	25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes brutto 5 kg	22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	38.50
13 — 2 kg sviesta, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolādes, 1 kg žāvēti jaukti augļi. 100 cigarettes, brutto 10 kg	38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg	38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.90
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg	26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigarettes, brutto 10 kg	31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg	56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes	21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots	35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes	30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu	58.00
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigaretes	39.90
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc.	24.90
34 — 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 mārc.	22.70
35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	37.80
36 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss 4,5 kg cūku tauku — 40 mārc.	30.75
37 — 4 kg baltie „American' kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc.	29.75
38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	51.50
39 — 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc.	29.50
40 — iepriekšējais sainis divkāršots — netto 28 mārc.	52.50
41 — 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc.	27.50
42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc.	45.50
43 — 4 kg cūku tauku; 2.5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc.	20.90
44 — iepriekšējais sainis dubultots	36.50
45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, žāvēts, kopā 38 mārc.	49.50
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, saussais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siers, 1 kg žāv. augļi, rāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vanilas 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentcukurs — 38 mārc.	37.00

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV GRĀMATNĪCAS
491 College Street, Toronto 4, Ontario,
— saiņu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
+ sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

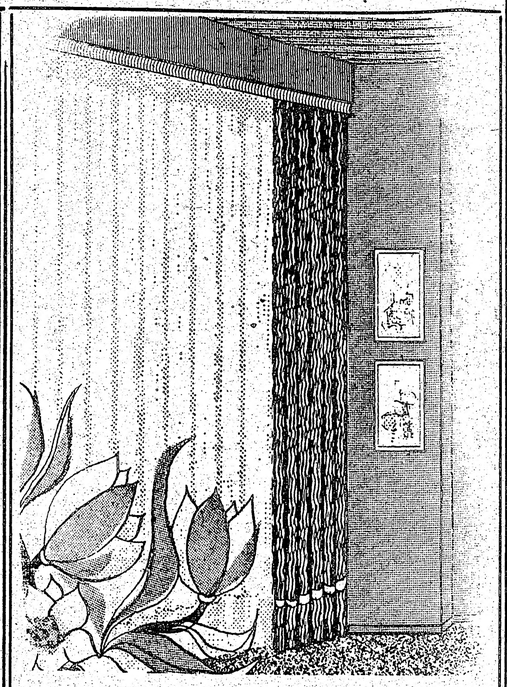

VĀCU PAKLĀJI UN AIZKARI
modern rugs
1622 BAYVIEW AVENUE 488-9898

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRIDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNICA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO, TEL. LE 6-6183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶAS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
Turpat dabājami BILŽU LOGATI.

DV APGĀDA IZDEVUMI

Angelika Gailīte — Rītausmā	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas	$4.20
Ed. Tūters — Pādas sniegā, dzeja	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza	$6.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās...	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom.	$3.90
Johans H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00

Pieprasiet DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4,
Ont., Canada.

KAS? KUR? KO? TORONTO

789-1511
Alfred Stikuts Realtor

Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas
un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
61 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ĶUKULS

KRĀSU UN MELNBALTAS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ dupliķāti ■
■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide ■
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

A. EGLĪTIS — TV RENTAL

17" —	$ 8.- mēnesī
21" —	$ 9.- mēnesī
23" —	$10.- mēnesī

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE78-1401

VALŪDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALA UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W. Toronto 2
Ont., tālr. 533-2837.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

LATVIEŠU NAMS
491 College St. Toronto 4
izīrē
tlepas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Klāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

PĀRSŪTAM
naudu UZ
LATVIJU
US $10.- pret 9 jaunām rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIŅĪBU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

Cik maksā labs padoms?

Īstā brīdī — nesamaksājams un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" neziņas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 18 gadu pieredzes asināts, bezmaksas nāk līdzi un vienmēr pavada kātru apdrošināšanas darījumu, ko Jūsu labā nokārtojis

VALD. BEBRIS
apdrošināšanas speciālists
759 — 0266

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1406 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā.
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444-4633

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

SOMU SAUNA - pirts un masāžas
kungiem un dāmām
atvērta no otrdienas līdz sestd. no pl. 1 līdz 11 vak.
593 ANNETTE ST.
pie Runnymede

UZ LATVIJU
Labākā dāvana
Visvairāk pieprasītā dāvana
ASV DOLARU CERTIFIKĀTI
PILNĪGI GARANTĒTI
Jūsu piederīgie var izvēlēties, ko grib, kad grib un
DAUDZ VAIRĀK
par dolaru certifikātiem. Vairāki tūkstoši jau ir sūtījuši DĀVANU CERTIFIKĀTUS caur INTERTRADE EXPRESS CORP. un viņu piederīgie rakstījuši, cik apmierināti bijuši. Ja jūs līdz šim vēl neesat mēģinājuši sūtīt
DĀVANU CERTIFIKATUS,
dariet to tagad.
Speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos jūsu piederīgie var izvēlēties vislabākās kvalitātes amerikāņu, rietumeiropiešu eksporta kvalitātes kā arī labākos vietējos ražojumus. Cenas ir daudz zemākas nekā citos veikalos, tāpēc izdevīgāk sūtīt vērtīgos dāvanu certifikātus, ko jums apliecinās arī piederīgie. Par šiem pakalpojumiem nav nekas jāpiemaksā. Mazākā pārsūtāmā summa ir US$50. Arī vairāk varat sūtīt katrā gadījumā. Piegāde 3 — 4 nedēļu laikā. Mēs pateicamies visiem saviem klientiem par dāvāto uzticību un ceram ar pakalpojumiem apmierināt vēlmes arī turpmāk. Ja jūs līdz šim neesat pasūtinājuši mūsu firmā, tad izmēģiniet, jo mēs garantējam, ka būsit apmierināti.
PASŪTINIET TAGAD
TIKAI CAUR
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET JAUNAKO CENRADI. ĻOTI SVARIGI

Sevišķi uz Latviju
sūtiet saviem piederīgiem vislabākos un vērtīgākos dāvanu saiņus.

ITALIESU NAILONA LIETUSMETEĻUS
Kungu vai dāmu, visu lielumu — mazie, vidējie un lielie. Tumši zili, tumši zaļi un brūni. Cenā ieskaitīti visi izdevumi, jūsu piederīgiem nav nekas jāpiemaksā.
1 lietusmētelis ..... US$23.40
2 lietusmēteļi $36.30
3 lietusmēteļi $51.20

VILNAS LAKATI
10 vilnas galvas lakati dažādās krāsās, ar puķēm vai orientāliem rakstiem.
Pilna cena $48.00

NAILONA LAKATI
10 nailona galvas lakati vienkrāsaini vai dažādās krāsās.
Pilna cena $29.00

VISLABĀKĀ AMERIKĀŅU PĀRTIKA
DELICIOUS $39.50
1,25 mārc. kafija, 1 m. Šveices šokolāde, 2,25 m. cukurs, 2,25 m. rīsi, 1,25 m. sviests, 1,25 m. Šveices siers, 1,25 m. žāvēts bekons, 1,25 m. žāv. šķiņķis, 2,25 m. žāvēti augļi, 2,25 m. marmelāde, 2,25 m. kviešu milti, 1,25 m. biskvīti vai vafeles.
FAMILY PARCEL $57.00
1,25 m. kafija, 10 m. kviešu milti, 2,25 m. cukurs, 2,25 m. manna, 2,25 m. rīsi, 2,25 m. makaroni, 1,25 m. medus, 1,25 m. piena pulveris, 1,25 m. sviests, 2,25 m. tauki, 2,25 m. žāv. bekons, 1,25 m. žāv. šķiņķis, 1,25 m. Ungārijas salami, 1,25 Šveices siers, 0,25 m. olu pulveris, 1,25 m. jaukti augļi, 0,25 m. citronsuls, 1,25 m. biskvīti, 10 zupas kubi, 1,25 m. marmelāde, 0,5 m. dateles, 0,5 m. vīģes, 0,25 m. pipari un 2 gab. tualetes ziepes.

PIEPRASIET MŪSU CENRĀDI
ar daudz plašāku izvēli.
Pasūtiniet tagad tikai caur
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
NEW YORK, N.Y. 10010
PIEPRASIET MŪSU BEZMAKSAS CENRĀDI

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Apgāds IMANTA

Mosekaeret 6, 2880 Bagsvaerd Copenhagen — Danmark
Iznākušas un izsūtītas visām lielākām grāmatnīcām
Artura Krodera
ATMIŅAS
Autors pieder paaudzei, kas pati piedzīvojusi politisko bangu laikus, no kuriem dzima mūsu valsts. Kopā ar viņu augusi, domājusi, cīnījusies un strādājusi visa tā latviešu sabiedrība, ar kuras sirdi, galvu un rokām priekš pus gadsimta sākta un tālāk veidota latviešu nacionālā pašnoteikšanās.
Spraigi, vietām dziļi dramatiski vai polēmiski asi viņš rāda laikmeta ainas no 1905. gada nemieriem līdz Latvijas dibināšanai un tās neatkarības pirmajam gadam.
Grāmatas cena $7.50
Vēl iespējams pasūtināt
MAZO SERIJU
trīspadsmit latviešu jaunās un visjaunākās paaudzes dzejnieku darbu klāsts atsevišķos „pocket-book" izdevumos.
Katras grāmatiņas cena ir tikai $1.-, vai visas serijas 31 izdevumu cena $13.-. Pasūtinot visu seriju līdz š. g. 20. martam, pasūtinātāji saņems par brīvu greznu kaseti šo izdevumu sakopošanai.
Apgāda krājumā palikuši vēl tikai nedaudz pilnīgu komplektu
LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS 12 sējumos.
Pasūtinot tieši apgādā, komplekta cena $72.-.
Apgāds IMANTA

IMANTA PARCEL SERVICE
Mosekaeret 6, 2880 Bagsvaerd Copenhagen — Danmark
UZMANĪBU!
No mums neatkarīgu apstākļu dēļ paredzams, ka sākot ar š. g. 1. aprīli, mūsu uzņēmumam tiks paaugstinātas licenšu nodevas, kas arī sadārdzinās Jūsu piederīgiem nosūtāmos dāvanu sainīšus.
Ieteicams izmantot gadījumu un pasūtinājumus nodot pirms š. g. 1. aprīļa, lai varētu tos nosūtīt par līdzšinējām cenām.
LIELDIENU SAINIS:
3,25 m kungu uzvalka drāna (ā $10.50 metrā, ar ieaudumu „Made in England"), 2,5 m kleitas drāna (ā $2.50), 1 gab. nailona virskrekls, 1 pāris dāmu kurpes ar ādas zoli, 2 pāri kungu krepnailona zeķes un 2 pāri dāmu nailona zeķes.
Saiņa faktiskā cena $80.55
Svētku cena līdz 1. aprīlim $70.—
REKLĀMAS LIDSAINIS:
1 gab. dāmu vai kungu itāliešu „Lilion" lietus mētelis, 1 gab. orlona garnitūra — džemperis ar īsām piedurknēm un jaciņa ar garām piedurknēm (oranžā, zaļā, pelēkā vai bordo krāsā) un 2 pāri dāmu vai kungu nailona zeķes.
Saiņa faktiskā cena $40.90
Reklāmas cena līdz 1. aprīlim $30.—
Pašreiz vēl spēkā mūsu dzeltenais cenrādis Nr. 47. Kam tā vēl nebūtu, lūdzam pieprasīt augšējā adresē.
IMANTAS SAINĪŠU NODAĻA

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board
Ont. Association of Real Estate Boards,
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114, mājās 691-3873

Greenwood — Gerrard: 6 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, 2 modernas virtuves, vannas istaba, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $5000.

Danforth — Broadview: 8 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, 2 modernas virtuves, vannas istaba. Īpašums labi uzturēts. Cena $26.000.

Kennedy — Eglinton: 6 istabu atsevišķs dubultķieģeļu bungalovs. Eļļas apkure, 2 modernas virtuves, 2 vannas istabas, izbūvēts 3 istabu dzīvoklis pagrabā. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $27.000.

MĒS SAGĀDĀJAM NĀUDU MĀJAS IEMAKSAI, PIRMO UN OTRO HIPOTĒKU BEZ

Lordi sagādā sensāciju

(Pārresums no 1. lpp.)

mu par pievienošanos Pad. savienībai panāca ar vilšu un varu." Tālāk lords Konesfords runāja par notikumiem Baltijas valstīs 1940. gada vasarā: „Visu partiju vaditājus deportēja, nošāva vai ielika cietumā. Izpēmums bija vienīgi komūnistu partijas locekļi un kollaboranti. Britu īpašumus konfiscēja bez atlīdzības un ārzemju parādus snullēja. Ne par vienu no šiem darījumiem nav atbildīgas Baltijas valstis, tādēļ nevienu peniju nevajadzētu dot kā dzeramnaudu tai valstij, kura brutāli iebruka un iznīcināja Baltijas valstis. Labāk būtu, ja šis likums ar krieviem nebūtu parakstīts. Baltijas valstu zelts bija mūsu rīcībā, un, ja mēs gribētu, mēs varētu to sadalīt arī bez šī līguma un bez pusmiljona mārciņu izmaksas krieviem. Mums nav iespēju daudz ko grozīt šai likumā, bet tas nedrīkst palikt šai namā bez visstingrākajiem protestiem pret šo bezprincipu un smiekligo līgumu."

Asus vārdus teica arī lords Balfūrs: „Arī valdības pašas uzskats par šo līgumu neliekas visai apmierinošs. Valdības pārstāvis ir teicis, ka līgums ar Pad. savienību un ar to saistītie soļi jāvērtē drīzāk no tā viedokļa, kas ir praktisks, ne no ideāliem taisnības standartiem. Ministrs te pieļauj kaut ko šausmīgu. Valdība parāda lielu morālu žestu it kā apspiestajai majoritātei Rodēzijā, bet nepacel ne pirksta, lai parādītu kaut vismazāko interesi par apspiesto baltiešu minoritāti, kuŗa tagad cieš padomju jūgā. Varbūt Viņas Majestātes valdība gribēja celt saprašanās tiltus ar Pad. savienību. Bet pēc tam ir nācis brutālais un cietsirdīgais iebrukums Čechoslovakijā un pastāvīgie padomju preses uzbrukumi Anglijai. Samierināšanās tagad ir netīrs vārds. Vilsona samierināšanās ar Pad. savienību nenozīmē nekā cita, kā vienīgi citu cilvēku īpašumu atdošanu un arī mūsu nacionālā goda aizkaršanu, ko daudzi saredz šai valdības rīcībā."

Baltijas valstu intereses aizstāvēja un valdības rīcību nosodīja vēl vairāki citi runātāji.

☆

Likumprojekta grozījumus augšnama komisijas sēdē 13. februārī iesniedza un aizstāvēja lords Dilhorns, bijušais augšnama vadītājs (lords kanclers) konservātīvo valdības laikā. Savu iesniegumu viņš motivēja ar runu, kuŗā cita vidū teica: „Nodalījums, kuŗu šis iesniegums ieteic izmest, attiecas uz tām 500.000 mārciņām, kuŗas kā dzeramnauda vai kukulis dotas krieviem. Pēc Kosīgina aizbraukšanas 1967. gadā ar lielu skaļumu paziņoja, ka panākta galīga vienošanās un ka krieviem izmaksās no Baltijas valstu īpašumiem 500.000 mārciņu. Gadu vēlāk ar krieviem parakstīja līgumu un apsolīto naudu 1968. gada 12. janvārī izmaksāja no valsts kases, bet parlamentam par to ziņoja tikai 17. janv. Tagad no mums prasa atļauju izmaksāt šo summu nevis krieviem, jo viņi jau to saņēmuši, bet atmaksāt valsts kasei. Veids, kā valdība šo lietu kārtojusi, ir nevērības un nicināšanas parādīšana parlamentam. Mums apgalvo, ka bez šīs summas samaksāšanas nebūtu līguma. Būtu labāk neparakstīt šo līgumu nekā piekrist izmaksāt no summām, uz kuŗām Pad. savienībai nav nekādu tiesību."

Iesniegumu par grozījumu aizstāvēja arī lords Lansdauns: „Augšnamam jāparāda visstingrākā pretestība. Mums agrāk nav bijusi iespēja kaut ko šai lietā darīt. Esmu pārliecināts, ka mēs būtu izrādījuši visstingrāko pretestību, ja mums būtu dota iespēja."

Visasāko runu pret valdības rīcību teica lords Osvalds: „Es atbalstu šo iesniegumu daļēji arī tādēļ, lai nostātos pret parlamenta apvainošanu. Ir izdarīti divi pārkāpumi. Visai pasaulei ir saredzams notikušais: samaksāt kā kukuli pusmiljonu svešas naudas tieši tam noziedzniekam, kas upurim ir nolaupījis vīru, kas tam šai pasaulē bijis. Otrs pārkāpums ir tas, ka šis nodarījums paveikts ne tikai bez parlamenta piekrišanas, bet par to parlamentam pat nepazinojot. Ir interesanti, ka pašreizējās valdības aplēsumos pusmiljona mārciņu ir maza summa, jo tā pieder kādam citam. Tas arī dod zināmus norādījumus, kā izskaidrot valdības pārspīlētos aizņēmumus piecu gadu izšķērdīgas valdīšanas laikā. Neredzēt padomju nemorālo rīcību pirms 24 gadiem un izmantot stāvokli pirms diviem gadiem ir kaut kas tāds, ko augšnams nevar atstāt bez komentāriem un nosodījuma. Ja ministri būtu pašvaldību darbinieki, tad viņiem izlietoto pusmiljonu liktu pašiem atmaksāt."

☆

Sensacionālajam Anglijas augšnama komisijas lēmumam par papildinājumiem Baltijas valstu zelta atsavināšanas likumprojektā bija arī sava priekšvēsture, kuŗā savu daļu paveica arī latvieši.

Pēc likuma otra lasījuma debatēm augšnamā 4. februārī radās pārliecība, ka Baltijas valstu interesēm ir pietiekami daudz aizstāvju, lai varētu mēģināt likumu grozīt, aizkavēt vai pavisam noraidīt. Līdz likuma apspriešanai augšnama komisijā bija palikušas vairs tikai 9 dienas, tādēļ šākās steidzīga rīcība.

Advokātu firma, kuŗu pretestībai pret šo likumu saligusi Baltijas padome, lūdza Latviešu nacionālās padomes Lielbritanijā informācijas nozares vadītāju J. Andrupu steidzīgi sagādāt papildziņas atsevišķos jautājumos, it sevišķi attiekšmē uz prasībām, kuŗas apstrīdamas vai neattiecas uz Baltijas valstīm, kā britu īpašumi Klaipēdas apgabalā vai Lenas zelta raktuvju akcijas. Prasīto informāciju advokātu firma arī saņēma un turpmākās divas dienas atradās pastāvīgā kontaktā ar augšnama komisijas locekļiem, kuŗi sagatavoja Baltijas valstu interešu aizstāvēšanu un ieteikto likuma grozījumus.

Baltijas valstu zelta jautājums no tā faktiskās puses ir ļoti sarežģīts, jo tā apgaismošana prasa milzu daudzumu faktu no Baltijas pēdējo 100 gadu politiskās un saimnieciskās vēstures. Ziņas par dažādajiem ārzemju kapitāla ieguldījumiem Baltijas valstīs nekad un nekur nav bijušas sakopotas. Daļa no šai jautājumā svarīgajiem faktiem ietverta LNPL sagatavotajos iesniegumos.

Sarunās ar parlamenta locekļiem apstiprinājies, ka parlamenta aprindās labi pazīstami un rūpīgi izstudēti LNPL sagatavotie un Baltijas padomes vārdā izdarītie iesniegumi. Pirmajā iesniegumā bija visi politiskie un morālie argumenti, ar kuŗiem tagad jau divus gadus operē parlamentā Baltijas valstu interešu aizstāvji. Otrā iesniegumā — Rietumvācijas starptautisko tiesību lietpratēja prof. Dr. Lēbera atzinums — sakopoti juridiskie argumenti starptautisko tiesību gaismā. Arī tie atstājuši lielu iespaidu.

Britu parlamentā tik daudz par Baltijas valstīm nekad nav runāts kā pēdējos trīs mēnešos. Nekad agrāk arī nav bijis tik asa nosodījuma padomju varas agresijai un tik daudz dedzīgu balsu Baltijas valstu interešu aizstāvēšanā. Baltijas valstu jautājums britu politiskajās aprindās tagad izcelts no aizmirstības, kuŗā to centās nogremdēt. Liekas, ka pēdējā laikā krituši arī aizliegumi vai nevēlēšanās to apskatīt presē. Taču, kad februāra sākumā radās iespēja par zelta jautājumu izkārtot raidījumu televīzijā, bija jāsaduŗas ar iebildumu, ka jautājumu apspriež augšnams, tādēļ tas ir sub judice.

Likumprojekta noraidīšana augšnamā liecina, ka parlamentam vēl vismaz kādu gadu būs ar šo jautājumu jānodarbojas, bet mums jāturpina darīt viss, kas mūsu spēkos, lai aizstāvētu Baltijas valstu intereses.

Londonas Avīze

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Federālais parlaments vēl nevienā jautājumā nav saņēmis tik vienprātīgi negātīvas nostājas izpausmes, kā jautājumā par diplomātisko saišu nodibināšanu ar Vatikānu. Ministru prezidents Trudo saņēmis 500 protesta vēstuļu un tikai dažas atzinīgas, bet Stenfilds un Dagless nav saņēmuši pat vienu vienīgu labvēlīgu vēstuli šai jautājumā. Trudo pēc janvāŗa vizītes Vatikānā izteicās, ka pāvests atstājis šī jautājuma kārtošanu pilnīgi Kanadas ziņā. Divainā kārtā Kvebeka rādījusi līdz šim tikai mērenu interesi.

☆ Cik nozēlojami vāja ir policija pilsoņu pasargāšanā no terrorisma, tas spilgti izpaužas Montrealā. 25. februārī Montrealā notika 10. bumbas sprādzieni šogad. Cietējs bija Queens Printer grāmatu veikals. Visas līdzšinējās bumbošanas notikušas „pēc plāna", izraugot federālās vai provinces valdības un lielo koncernu ēkas. Policija arī saņem telefonisku brīdinājumu īsi pirms detonācijas. Ar visu to — nav bijis iespējams vainīgos notvert. Liekas skaidra liecība, ka Montrealas policija pārāk daudz laika patērē, gudrojot par algām un pensijām, bet par maz — savu tiešo pienākumu veikšanai.

☆ Nule „proletārizēšanās" sākusies arī Kanadas diplomātu saimes attieksmēs ar darba devēju — federālo valdību. Šonedēj darbinieki Kanadas ārvalstu pārstāvībās paraksta pirmos jaunos arodbiedrības ņoteikumus, kas izstrādāti pēdējo 6 mēnešu laikā sarunās ar valdību. Arodbiedrības nosaukums — Arvalstu darbinieku profesionālā apvienība, tai 500 locekļu, no kuŗiem ⅔ strādā ārpus Kanadas. Līgums gan neattiecas uz sūtņiem, tirdzniecības misiju vadītājiem un ģenerāldirektoriem. Arodbiedrībai tiesības izšķirties par streiku vai šķīrējtiesu disputa gadījumā, bet diplomāti nosvērušies par šķīrējtiesu, jo streiki neesot efektīvi. Ja, piemēram, sūtniecības darbinieki Maskavā pamestu darbu streikojot, — kuŗš gan Kanadā to pamanītu...

☆ Nākošo 2 gadu laikā Toronto paredzēts celt 32 jaunas skolas par apm. 38,2 milj. dolaru. Šajās ēkās sienas būs pārvietojamas, apkure darbosies neatkarīgi no sienu atrašanās, filmu projekcijas un televizijas aparātus varēs ieslēgt visur, kur gadīsies vajadzība un skolas ēku varēs paplašināt pēc patikas. Pirmās šāda veida celtnes konstrukciju sāks Skarboro.

Tirgošanās par Berlīnes mūŗa pavēršanu

Kā jau ziņots, komūnisti piedāvājuši atkal atvērt vārtus Berlīnes mūrī apciemojumiem Lieldienās, ja Rietumvācija atsauktu Rietumberlīnē noliktās prezidenta vēlēšanas. Šādu piedāvājumu Rietumvācijas ārlietu ministram un agrākajam Rietumberlīnes lielvecākajam Brantam 22. februārī iesniedzis Austrumvācijas komūnistu vadonis Ulbrichts.

Tiekoties ar Pad. savienības sūtni Bonnā Carapkinu, Rietumvācijas kanclers Kizingers izteicis savas valdības pretpiedāvājumu: Rietumvācija ir ar mieru prezidenta vēlēšanas no Berlīnes pārcelt uz citu vietu, ja vārtus savstarpējiem berliniešu apmeklējumiem atvērtu pastāvīgi. Tas nozīmētu stāvokļa atjaunošanu, kāds bija pirms 1961. gada 13. augusta, kad mūri uzcēla. Kizingers sarunā ar Carapkinu uzsvēra, ka Bonna prezidenta vēlēšanu jautājumā piekāpsies tikai tad, ja sadalītajā Berlīnē brīva iedzīvotāju satiksme cauri mūrim būs nodrošināta vienmēr.

Sakarā ar Ulbrichta piedāvājumu abu Vāciju pārstāvji oficiāli vienojušies steidzīgi atjaunot sarunas par Berlīnes mūŗa pavēršanu, lai izbeigtu savstarpējās domstarpības. Austrumvācijas ministru prezidents Štofs gan nostājies pret jebkādām sarunām par vārtu atvēršanu ilgākam laikam, pagaidām esot ar mieru runāt vienīgi par Lieldienām. Fakts, ka Ulbrichts šādu piedāvājumu vispār izteicis, tomēr liecina par Austrumvācijas komūnistu zināmu piekāpību. Tam izskaidrojums, liekas, meklējams Pad. savienības atturībā un pat nostājas maiņā, nevēloties izraisīt atklātu krizi, lai izvairītos no riska Berlīnes dēļ nokļūt nepatikšanās ar ASV, ar kuŗām Kremlim padomā risināt nopietnākas pasaules problēmas, it sevišķi tagad, kad Niksons Eiropas apmeklējumā jau aplecinājis, ka tiecas pēc sarunām ar Maskavu.

Arī Rietumvācijas ārlietu ministrs Brants preses konferencē Nujorkā izteicies, ka Austrumvācijai jāsamazina ierobežojumi satiksmē ar Berlīni vispār un jāatļauj berliniešiem apmeklēt abas puses ar mūri pārdalītajā pilsētā, ja vēlas nopietnas sarunas ar Rietumvāciju.

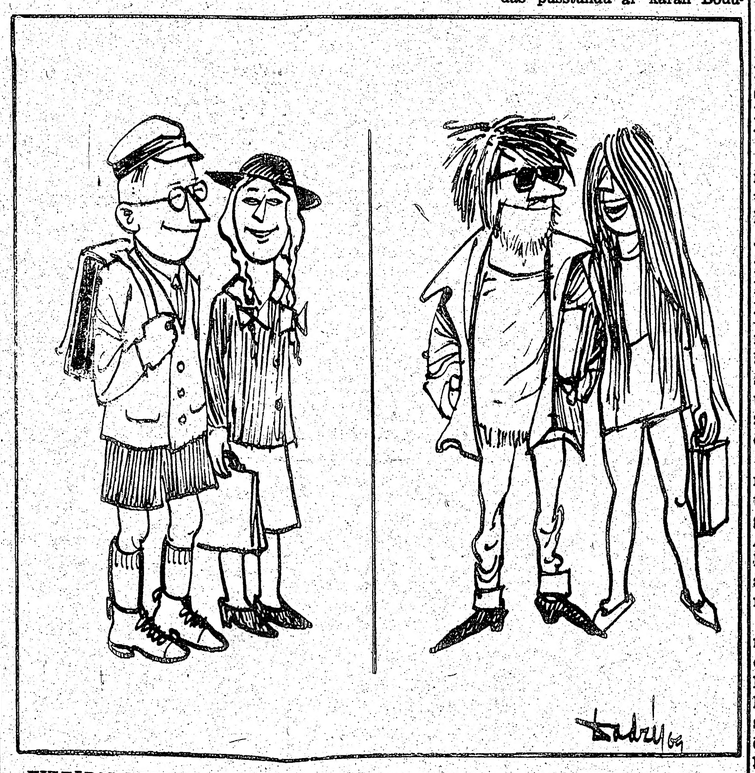

KULTŪRAS PROGRESS JEB STUDENTI KĀDREIZ UN TAGAD

Dadža karikatūra

Jāuzsāk saprašanās laiks...

Šīgada nozīmīgākais politiskais notikums pagaidām ir ASV prezidenta Niksona Eiropas apmeklējums, iezīmējot jauno ASV politisko kursu ne vien visam gadam, bet, liekas, daudz ilgākam laikam. Jau pirms Niksona došanās uz veco kontinentu Vašingtona neslēpa vēlēšanos pēc „konstruktīvām sarunām" galotņu konferencē ar Maskavu. Arī rietumu politiskie komentātori rakstīja, ka Niksons, apmeklējot piecas Eiropas valstis, vēlas sagatavot ceļu šīm sarunām.

Jau pāris nedēļas pirms Niksona ceļojuma amerikāņu prese, atbalsojoties arī lielākajos Kanadas laikrakstos, visu laiku turēja savus lasītājus sasprindzinājumā par notikumiem, kuŗus varētu izraisīt ASV prezidenta Eiropas apmeklējums dažādu pretdemonstrāciju veidā un citās pretamerikāniskās akcijās, it sevišķi Rietumberlīnē, kur stāvoklis kļuva arvien nervozāks Rietumvācijas prezidenta vēlēšanu dēļ. Rietumu laikraksti jau runāja par jaunu Berlīnes blokādi, pat par atomkaŗu, kas šādā saspīlējumā varētu izraisīties. Tā, Niksonam atstājot Vašingtonu, amerikāņu žurnālisti apgalvoja, ka viņu pavada gaisa spēku virsnieks ar „melnu somu", kuŗā glabājoties slepenie kodi, lai prezidents ik brīdi varētu dot pavēli atomkaŗam.

Niksonam 23. februāŗa vakarā, izkāpjot no lidmašīnas Briseles lidlaukā, preses ziņotāji atzīmēja tikai ap 50 skatītāju, kuŗi izsaukuši dažas zobgalīgas piezīmes. Jāšaubās tomēr, vai beļģu „pretdemonstrantu" skaits bija pat tik liels, ja ievēro žurnālistu izteikto sensāciju kārī. Turpretim sagaidītāju vairums sauca: „Welcome, Nixon"!

Nav zināms, vai Degolls Niksonam izritinās sarkanu paklāju, kad viņš Parīzes apciemojumam izkāps Orlī lidlaukā, kā rakstījuši daži rietumvalstu žurnālisti, bet tagad jau var ziņot, ka Briseles lidlaukā, Niksonam tiekoties ar Beļģijas karali Boduēnu, paaugstinājumu sedza liels sarkans paklājs, uz kuŗa karalis apsveica augsto viesi. Pēc tam ASV prezidents nepilnu 5 minūšu garā atbildes runā apstiprināja savus Eiropas apmeklējuma viņš ir pirmais ASV prezidents, kuŗš apmeklē Beļģiju kopš 50 gadiem, kad Vudro Vilsons še ieradās atbalstīt valstu līgu miera nodrošināšanai. Vilsona sapnis par pasaules mieru neesot sekmējies, bet: „Miera meklēšana arī mani atveda uz Eiropu," teica Niksons.

No Briseles lidlauka Niksons devās uz karaļa pili, kur apspriedās pusstundu ar karali Boduēnu, pēc tam pusotras stundas ar Beļģijas ministru prezidentu Eiskenu un ārlietu ministru Harmelu. Nakti viņš pavadīja Hiltona viesnīcā.

Pēc ziņojumiem no Briseles secināms, ka Niksons 24. februārī, apmeklējot NATO galveno mītni, plašāk pakavējās pie šīs organizācijas principiem, ieteicot NATO padomei no tīri militāras alianses pāriet arī uz tādām kopdzīves problēmām kā, piemēram, ūdens un gaisa saindēšanu biezi apdzīvotās pilsētās. Nemitīgās bailes no Pad. savienības jāaizstājot ar dalīšanos kopības mērķos. To ziņojot, laikraksts „The Toronto Daily Star" piezīmē, ka Niksona uzskats par NATO „atjaunošanos" varot pamudināt Kanadu arī turpmāk piedalīties šai organizācijā un revidēt savu līdzšinējo nostāju. Niksons mudinājis NATO padomi „skatīt jaunas situācijas jaunām acīm un dot paraugu visai pasaulei". Laikraksts vēl piezīmē, ka NATO līgums paredz arī saimniecisko sadarbību starp tās dalībniecēm, bet tas aizmirsts 20 gados. Arī iepriekšējais Kanadas ministru prezidents Pīrsons esot ieskatījis, ka aliansei jābazējas kā uz militāro, tā arī saimniecisko sadarbību.

Niksons Briselē tālāk uzsvēris, ka Rietumiem jāizbeidz pretiškīšbu posms un jāuzsāk „saprašanās laiks", ar pareizu sagatavošanos meklējot sarunas ar Pad. savienību uz plašas bazes. Prezidents apsolīja NATO pārstāvjiem, ka viņš ar tiem apspriedīsies kā pirms, tā arī sarunu laikā ar Pad. savienību jautājumos, kuŗi tieši skars NATO valstu intereses.

Arī Londonas apmeklējumā Niksons daļēji atkārtoja Briselē teikto, vietām savas domas pat pasvītrojot un uzsverot, ka ASV un Anglijai ir kopīgi uzskati, kopīgi sakari un kopīgi ideāli, lai nodrošinātu pasaulē ilgstošu mieru. Ar Anglijas premjēru Vilsonu Niksonam bija 4 stundu ilga apspriede premjēra oficiālajā lauku rezidencē Čekverā, 30 jūdžu attālumā no Londonas.

Pie Claridge viesnīcas Londonā, kur Niksons bija apmeties, salasījās ap 300 cilvēku liels demonstrantu pūlis, bet, kad iejaucās policija, tas devās uz ASV sūtniecības namu, ar trafarēto saukli: „Nikson, brauc mājās!" 17 demonstranti aizturēti. Viesnīcu, kuŗā Niksons bija apmeties, un ASV sūtniecību apsargāja vairāk nekā 1000 policistu, to vidū arī jātnieki.

Ziņojot par Niksona apmeklējumu Londonā, AP un Reutera aģentūras vēsti, ka ASV prezidenta politika ietverama vienā teikumā: „Soli pa solim diplomātijā, roku rokā ar Angliju, roku rokā ar rietumu sabiedrotajiem un, cerams, roku rokā ar Pad. savienību un katru, kas vēlas mieru."

Londonas oficiālās aprindas par Niksona nostāju ir pacilātas. Eiropas lietās ASV prezidents esot uzsvēris starptautisko drošību un apstiprinājis ASV atbalstu Anglijas uzņemšanai Eiropas koptirgū. Ar britu valstsvīriem pārrunāta arī NATO loma kā dzīves spējīgam un vitālam drošības instrumentam.

Niksons apmeklēja arī karalieni Elizabeti Bekinghemas pili, pēc tam nolika vainagu Vestminsteras abejā un ieradās augšnamā, bez tam veltīja divas gaŗas apspriežu sesijas premjēra Vilsona valdības rezidencē Dauningstrītā.

No publiskā viedokļa vizītei Londonā nav bijusi liela pievilcība, par spīti televīzijas un preses pūlēm. Žurnālisti piezīmē, ka britu sabiedrības reakcija tālu nav līdzinājusies tai sajūsmai, ar kādu saņēma prezidentu Džonu Kenediju 1963. gada jūnijā.

No Londonas 26. februārī Niksons izlidoja uz Bonnu. Rietumvācijas galvaspilsētā bija sniega vētra, kad lidmašīna nosēdās Bonnas lidlaukā, kur Niksonu bez valdības pārstāvjiem sagaidīja jaužu pūlis, tā vidū daudz skolu jaunatnes, ar parasto apsveikuma saukli „Willkommen, Nixon!" No lidlauka ASV prezidents izlidoja uz Šaumburgas pili, kur tikās ar Rietumvācijas kancleru Kizingeru.

Jau apsveikuma ceremonijā lidlaukā Niksons īsos vārdos ietvēra sava Rietumvācijas apmeklējuma galvenos mērķus, vispirms apsolot garīgi un fiziski sadalītajai vācu tautai, ka ASV neatteiksies no Rietumvācijas aizsardzības un ka ASV domas veltītas arī apvienotai Vācijai. Niksona vārdos izskanēja vēlēšanās, lai Bonna neatteiktos pievienoties atomlīgumam, ar to mazinot Maskavas neuzticību, vēl pirms „četru lielo" galotņu konferences par apbruņojuma pārrunāšanu.

Pēc Bonnas apmeklējuma Niksons izlidoja uz Rietumberlīni.

MIRIS IZRAĒLAS MINISTRU PREZIDENTS

Telegrammas no Jeruzalemes vēstīja, ka 26. februārī miris Izraēlas ministru prezidents Lēvs Eškols. Viņa pēkšņā nāve radījusi Izraēlā politisku krizi tieši laikā, kad saspīlējums ar arabu valstīm nemitīgi pieaug.

Eškola personīgais ārsts paziņojis, ka 73 gadus vecais ministru prezidents miris ar sirdstrieku. Valdības galva sirds lēkmi jau esot pārdzīvojis 2. februārī. Arabu partizānu organizācija Damaskā turpretim apgalvo, ka Eškols miris no ievainojuma, kuŗu guvis partizānu uzbrukumā viņa lauku mājai 24. februāŗa naktī. Izraēlas valdība to apstrīd, paskaidrojot, ka Eškols uzbrukuma laikā atradies Jeruzalemē, kur uzturējies kopš pārciestās sirds lēkmes.

3 stundas pēc Eškola nāves notika Izraēlas ministru kabineta sēde, kuŗā nelaika vietā pagaidām izraudzīja ģen. Igalu Alonu. Izteiktas tomēr domas, ka viņš ne tikai Eškola pagaidu aizstājējs, bet arī pastāvīgais ministru prezidents.

Lēvs Eškols bija Izraēlas ministru prezidents kopš 1963. gada, kad šo amatu pārņēma no Davida Ben - Guriona. Dažās politiskajās partijās pastāv uzskats, ka Eškola vainas dēļ Izraēla nevarējusi saprasties ar arabiem miera jautājumos. Vidējos Austrumos, bet citi apgalvo, ka Eškols bijis kompromisa vīrs, minot jautru piemēru. Kad kāda restorāna viesmīlis vaicājis, ko viņš labprāt vēlētos — tēju vai kafiju, ministru prezidents atbildējis: „Dodiet abas!"

VĒL VIENS ČECHU STUDENTS SADEDZINĀJIES

Čechoslovakijas komūnistiskās iekārtas 21. gadadienā Vačeslava laukumā Prāgā publikas acu priekšā sadedzinājies 19 gadu vecais students Jans Zajičs. Viņš iepriekš bija iemērcis savas drēbes benzīnā, tad samitrinātajās drānās izgājis pilsētas laukumā un aizdedzinājies. Liesmas momentā apņēma visu protesta pašnāvnieka ķermeni. Tā viņš stāvus pārogļojies un sabrucis. Apdedzinājies arī kāds policists, kas viņu mēģinājis glābt. Tas nogādāts slimnīcā.

Zajičs sadedzinājies 100 soļu attālumā no vietas, kuŗā 16. janvārī liesmu nāvē bija devies students Jans Palachs.

Daugavas Vanagu Grāmatnīcā 491 College ielā, Toronto 4

LATVIEŠU SKAŅU PLATES un LATVIEŠU GRĀMATAS